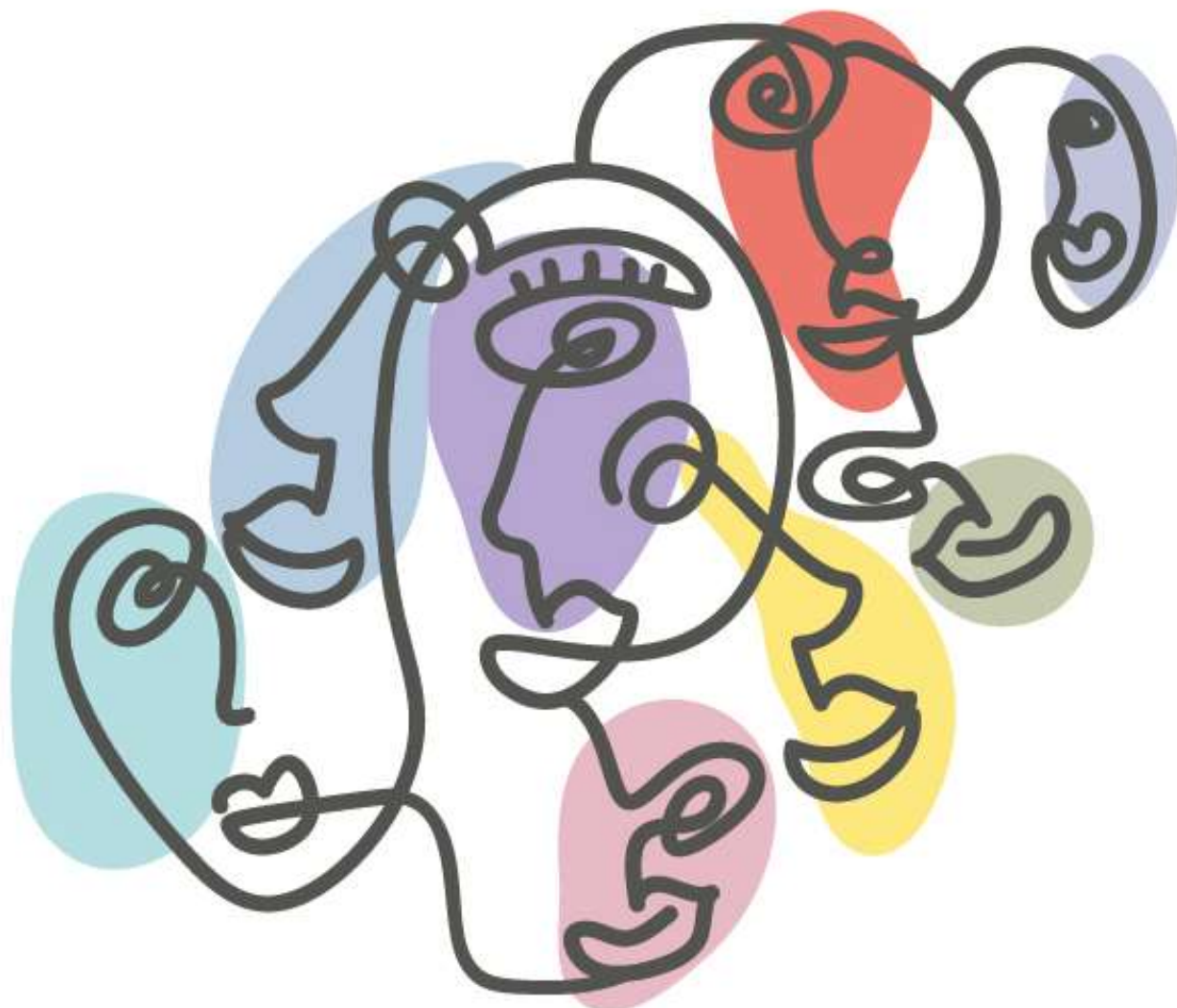

VOICES OF
IMMIGRANT
WOMEN

Αριθμός Έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

**Σεμινάριο κατάρτισης
Μεταναστεύσεις, φύλο και ένταξη στο ευρωπαϊκό πλαίσιο:
Μια διεπιστημονική προσέγγιση**

Ενότητα 2

Νομικό και πολιτικό πλαίσιο της κοινωνικής ένταξης των μεταναστριών

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Πίνακας περιεχομένων

[Εισαγωγή](#)

[Διεθνείς Συνθήκες](#)

[Διεθνείς Συνθήκες από την άποψη του φύλου](#)

[Ευρωπαϊκοί κανονισμοί για την κοινωνική ένταξη και τη συμμετοχή των μεταναστριών στα κοινά](#)

[Πρακτική προσέγγιση σε εθνικό επίπεδο](#)

- [Ελλάδα](#)
- [Ισπανία](#)
- [Γαλλία](#)
- [Ιταλία](#)
- [Πορτογαλία](#)
- [Σλοβενία](#)

[Κεφάλαιο 5: Ευρωπαϊκή Διασταση](#)

[Έγγραφα διαθέσιμα για λήψη](#)

[Μαθησιακά αντικείμενα/πρακτικές δραστηριότητες](#)

Πηγές

[Γλωσσари](#)

Εισαγωγή

Το σενάριο του βίντεο είναι η δύσκολη κατάσταση μιας μετανάστριας: το αίτημά της για άσυλο έχει απορριφθεί και θα πρέπει να απελαθεί στη χώρα της σύμφωνα με το νόμο, ενώ ο γιος της είναι ακόμη εγγεγραμμένος στο σχολείο και η ίδια πρόκειται σύντομα να γεννήσει το δεύτερο παιδί της. Χωρίς καμία υποστήριξη από πουθενά, επισημαίνει επίσης ότι η εφαρμογή του νόμου είναι τυχαία, αφού φίλες της στην ίδια κατάσταση δεν είχαν απελαθεί και πέτυχαν να πάρουν την άδεια παραμονής με άλλα μέσα.

Η κατάσταση θέτει υπό αμφισβήτηση την έννοια της ένταξης μέσω αυτής της διλημματικής κατάστασης μεταξύ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων της ευημερίας (ιδίως για τον γιο της) και της νομικής κατάστασης για όσους δεν μπορούν να παραμείνουν στη χώρα υποδοχής επιδιώκοντας το μεταναστευτικό όνειρο.

Διεθνείς Συνθήκες

Οικουμενικά και αναφαίρετα δικαιώματα

Στις 10 Δεκεμβρίου 1948, τα 58 κράτη μέλη της Γενικής Συνέλευσης υιοθέτησαν την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών διακηρύσσει την παρούσα Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ως κοινό πρότυπο επίτευξης για όλους τους λαούς και όλα τα έθνη, ώστε κάθε άτομο και κάθε όργανο της κοινωνίας, έχοντας συνεχώς κατά νου την παρούσα Διακήρυξη, να προσπαθεί με τη διδασκαλία και την εκπαίδευση να προάγει το σεβασμό αυτών των δικαιωμάτων και ελευθεριών και με προοδευτικά μέτρα, εθνικά και διεθνή, να εξασφαλίσει την καθολική και αποτελεσματική αναγνώριση και τήρησή τους, τόσο μεταξύ των λαών των ίδιων των κρατών μελών όσο και μεταξύ των λαών των εδαφών που υπάγονται στη δικαιοδοσία τους. Η αρχή της καθολικότητας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το άρθρο 1 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων ορίζει ότι «**όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι σε αξιοπρέπεια και δικαιώματα. Η απαγόρευση των διακρίσεων**, που διακηρύσσεται στο άρθρο 2, εγγυάται αυτή την ισότητα. Η απαγόρευση των διακρίσεων διαπερνά όλο το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η αρχή είναι παρούσα σε όλες τις μεγάλες συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αποτελεί επίσης το κεντρικό θέμα δύο βασικών πράξεων, της Διεθνούς Σύμβασης για την εξάλειψη κάθε μορφής φυλετικών διακρίσεων και της Σύμβασης για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών.

Η θέση της γυναίκας στα θέματα ανάπτυξης

Η ισότητα των φύλων είναι ένα διεθνές δικαίωμα που αναγνωρίζεται από τα Ηνωμένα Έθνη. Η ισότητα των φύλων δεν αποτελεί μόνο θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, αλλά και απαραίτητο θεμέλιο για έναν ειρηνικό, ευημερούντα και βιώσιμο κόσμο. Η εμβληματική πρωτοβουλία για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2030 και οι 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ), τους οποίους υιοθέτησαν οι παγκόσμιοι ηγέτες το 2015, παρέχουν έναν οδικό χάρτη για πρόοδο που είναι βιώσιμη και δεν αφήνει κανέναν πίσω. **Η ισότητα των φύλων αναφέρεται ως ειδικός στόχος στο πλαίσιο του ΣΒΑ #5. Η επίτευξη της ισότητας των φύλων και η ενδυνάμωση των γυναικών είναι αναπόσπαστο μέρος κάθε ενός από τους 17 στόχους.** Πράγματι, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν συγκεκριμένες διακρίσεις, ανισότητες και βία που αποτελούν εμπόδια στη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης θα πρέπει να επιτρέψει τη συμπερίληψη των γυναικών ως βασικών παραγόντων.

Το Παγκόσμιο Σύμφωνο για την ασφαλή, ομαλή και κανονική μετανάστευση

Το Παγκόσμιο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση αποτελεί μια ιστορική ευκαιρία για τη βελτίωση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της μετανάστευσης και την ενίσχυση του τρόπου με τον οποίο οι μετανάστες και η μετανάστευση συμβάλλουν στη βιώσιμη ανάπτυξη. Το Παγκόσμιο Σύμφωνο για τη Μετανάστευση, που εγκρίθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2018 με την απόφαση 73/195 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, έχει ως στόχο να συμβάλει στη **διαχείριση της μετανάστευσης που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, λαμβάνοντας υπόψη τα δικαιώματα των μεταναστών.** Μη νομικά δεσμευτικό, βασίζεται σε αξίες όπως η κρατική κυριαρχία, η κοινή ευθύνη, η μη διάκριση και τα ανθρώπινα δικαιώματα και αναγνωρίζει την ανάγκη για μια συνεργατική προσέγγιση για τη βελτιστοποίηση των παγκόσμιων οφελών της μετανάστευσης, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τους κινδύνους και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες και οι κοινότητες στις χώρες προέλευσης, διέλευσης ή προορισμού.

Το βίντεο μάς επιτρέπει να καταλήξουμε με την ιδέα ότι, αν και επί του παρόντος είναι δύσκολο να μετρηθούν τα δικαιώματα των μεταναστών στην πράξη, η συμπερίληψη των θεμάτων που σχετίζονται με τη μετανάστευση στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ) και η έκκληση για ένα παγκόσμιο σύμφωνο για τη μετανάστευση μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση των μέσων αξιολόγησης της συμμόρφωσης των κρατών με τις διεθνείς νομικές υποχρεώσεις και στη βελτίωση των συνθηκών υποδοχής των μεταναστών.

Διαδικτυακές πηγές

Νομικά μέσα για τη διεθνή μετανάστευση

<https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/migration/migrationreport2013/Chapter3.pdf>

Το έγγραφο αυτό παρουσιάζει τα διεθνή νομικά μέσα που αφορούν τη μετανάστευση και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Διεθνές μεταναστευτικό δίκαιο: Γλωσσάριο για τη μετανάστευση

https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_1_en.pdf

Το παρόν γλωσσάρι επιχειρεί να χρησιμεύσει ως οδηγός στο βούρκο των όρων και των εννοιών στον τομέα της μετανάστευσης, σε μια προσπάθεια να αποτελέσει ένα χρήσιμο εργαλείο για την προώθηση της εν λόγω διεθνούς συνεργασίας.

Γυναίκες και στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

<https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/2322UN%20Women%20Analysis%20on%20Women%20and%20SDGs.pdf>

Η δημοσίευση παρουσιάζει τον τρόπο με τον οποίο οι γυναίκες επηρεάζονται από καθέναν από τους 17 προτεινόμενους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι γυναίκες και τα κορίτσια μπορούν να αποτελέσουν το κλειδί για την επίτευξη καθενός από αυτούς τους στόχους.

Αριθμός Έργου: 2020-1-ES01-KA203-082364

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Διεθνείς Συνθήκες από την οπτική γωνία του φύλου

Η συμπερίληψη της διάστασης του φύλου σε διεθνείς συνθήκες όπως η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι θεμελιώδης για την εφαρμογή πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς και στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο ότι τα δικαιώματα των γυναικών είναι ανθρώπινα δικαιώματα. Η συμπερίληψη αυτή καταδεικνύει την πολιτική δέσμευση για την προώθηση της ισότητας των φύλων και τον τερματισμό των διακρίσεων. Η πανδημία του HIV/AIDS, για παράδειγμα, κατέδειξε ότι δεν μπορεί να υπάρξει αποτελεσματική αντιμετώπιση χωρίς συντονισμένη διεθνή αντίδραση και χωρίς τη συμπερίληψη της διάστασης του φύλου, ώστε να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει πίσω.

Η διασφάλιση της συμμετοχής και της εκπροσώπησης των γυναικών στο σχεδιασμό και τη λήψη αποφάσεων για την αντιμετώπιση οποιασδήποτε κρίσης, η διενέργεια εκτιμήσεων των επιπτώσεων σε σχέση με το φύλο, η εφαρμογή της κατάρτισης του προϋπολογισμού με γνώμονα το φύλο, η προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στη διπλωματική σταδιοδρομία, τις επιχειρήσεις και τις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις και η επένδυση στη συλλογή και την έρευνα δεδομένων με βάση το φύλο είναι βασικά μέτρα που συμβάλλουν σε μια ισχυρή και χωρίς αποκλεισμούς διάσταση του φύλου στη διεθνή πολιτική για τις γυναίκες.

Ένταξη των φύλων: Προτεραιότητα στη διεθνή πολιτική

Τις τελευταίες δεκαετίες, τα δικαιώματα των γυναικών έχουν κατοχυρωθεί στη νομοθεσία σε εθνικό επίπεδο και σε διεθνείς συνθήκες. Έχει σημειωθεί απτή πρόοδος σε διάφορους τομείς και τα δικαιώματα των γυναικών έχουν αναγνωριστεί επίσημα ως ανθρώπινα δικαιώματα. Η Διακήρυξη και η Πλατφόρμα Δράσης του Πεκίνου αποτέλεσαν σημείο καμπής στον αγώνα για την ισότητα των φύλων. Το έτος 2021 είναι επίσης η 21η επέτειος της απόφασης 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, η οποία έχει γίνει το κανονιστικό πλαίσιο για την ατζέντα για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια. Η τοποθέτηση της ισότητας των φύλων στο επίκεντρο της διεθνούς πολιτικής αποτελεί μέρος ενός οράματος της διεθνούς κοινότητας χωρίς αποκλεισμούς, το οποίο είναι συμβατό και συμβάλλει στην υλοποίηση της Ατζέντας 2030 των Ηνωμένων Εθνών για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία έχει ως παγκόσμιο και ειδικό στόχο την ισότητα των φύλων. Προκειμένου να δείξει το ενδιαφέρον της για το ζήτημα της ένταξης των γυναικών, η διεθνής κοινότητα θα θέσει σε εφαρμογή συγκεκριμένες συμβάσεις υπέρ των δικαιωμάτων των γυναικών:

- Η Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών (CEDAW, υιοθετήθηκε το 1979 και τέθηκε σε ισχύ το 1981) είναι αναμφίβολα η σημαντικότερη σύμβαση διεθνούς δικαίου για τα δικαιώματα των γυναικών. **Περιλαμβάνει μια γενική και απόλυτη απαγόρευση των διακρίσεων** καθώς και λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με το τι πρέπει να κάνουν τα κράτη που την έχουν υπογράψει για να αποτρέψουν τις διακρίσεις εις βάρος των γυναικών.
- Η Διακήρυξη για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών (1993), που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ μετά τη Διάσκεψη της Βιέννης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, περιέχει επίσης λεπτομέρειες σχετικά με τη βία κατά των γυναικών. **Δεν είναι νομικά δεσμευτική, αλλά έχει ισχυρή συμβολική αξία.**
- Σε αυτό μπορούμε να προσθέσουμε την εφαρμογή από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ δράσεων που αποσκοπούν στην παροχή λεπτομερών εκθέσεων σχετικά με την κατάσταση των γυναικών στον κόσμο:
- Ο Ειδικός Εισηγητής για τη βία κατά των γυναικών, που διορίστηκε το 1994 από την Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, δημοσιεύει κάθε χρόνο μια λεπτομερή έκθεση για την κατάσταση στον κόσμο.
- Η Πλατφόρμα Δράσης της Παγκόσμιας Διάσκεψης για τις Γυναίκες στο Πεκίνο το 1995 **ανέφερε συγκεκριμένους στόχους σε διάφορους τομείς, όπως η βία κατά των γυναικών, η φτώχεια, η εκπαίδευση, τα δικαιώματα των κοριτσιών** κ.λπ. Το έγγραφο αυτό δεν είναι δεσμευτικό. Το έγγραφο αυτό δεν έχει δεσμευτική ισχύ στο διεθνές δίκαιο, ωστόσο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο ως σύστημα αναφοράς, μεταξύ άλλων επειδή αποτελεί πολιτική και ηθική δέσμευση για τα κράτη που το υπογράφουν.

Σε περιφερειακό επίπεδο, ειδικές συμβάσεις προστατεύουν τις γυναίκες από τη βία:

- Η Διαμερικανική Σύμβαση για την **πρόληψη, την τιμωρία και την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών** (γνωστή και ως «Σύμβαση του Belém do Pará»), η οποία υιοθετήθηκε στις 6 Σεπτεμβρίου 1994 από τον Οργανισμό Αμερικανικών Κρατών και τέθηκε σε ισχύ στις 3 Μαΐου 1995.
- Το Πρωτόκολλο του Αφρικανικού Χάρτη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των Λαών σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών στην Αφρική (γνωστό και ως "Πρωτόκολλο του Μαπούτο"), υιοθετήθηκε στις 11 Ιουλίου 2003 από την Αφρικανική Ένωση και τέθηκε σε ισχύ στις 25 Νοεμβρίου 2005. Το έγγραφο

διατυπώνει, σε συνολικά 31 άρθρα, **συγκεκριμένα δικαιώματα για την προστασία των γυναικών και των κοριτσιών στην Αφρική**, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικοπολιτισμικές συνθήκες.

- Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (γνωστή και ως Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης), που υιοθετήθηκε στις 11 Μαΐου 2011, είναι η πρώτη ευρωπαϊκή συνθήκη που ασχολείται ειδικά με τη βία κατά των γυναικών και την ενδοοικογενειακή βία.

Διαδικτυακές πηγές

Κείμενο και πλαίσιο: αξιολόγηση των ειρηνευτικών συμφωνιών ως προς την «προοπτική φύλου» τους

https://wps.unwomen.org/pdf/research/Bell_EN.pdf

Το έγγραφο αυτό παρουσιάζει έναν προβληματισμό σχετικά με την εφαρμογή της Απόφασης 1325 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών για τη σημασία της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου σε θέματα ειρήνης

Τα δικαιώματα των γυναικών είναι ανθρώπινα δικαιώματα

<https://www.ohchr.org/Documents/Publications/HR-PUB-14-2.pdf>

Η δημοσίευση αυτή παρέχει μια εισαγωγή στα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών, ξεκινώντας με τις κύριες διατάξεις του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συνεχίζοντας με την επεξήγηση ιδιαίτερα σχετικών εννοιών για την πλήρη κατανόηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών και της ένταξης των γυναικών.

Ευρωπαϊκοί κανονισμοί για την κοινωνική ένταξη και τη συμμετοχή των μεταναστριών στα κοινά

Οι μετανάστριες πρέπει συχνά να αντιμετωπίζουν ένα «διπλό μειονέκτημα» που σχετίζεται με την ιδιότητά τους ως γυναικών και μεταναστριών. Οι έρευνες δείχνουν ότι οι μετανάστριες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη συμμετοχή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα και στην αγορά εργασίας, καθώς και στην απόκτηση αξιοπρεπούς στέγης και στην πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. Διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού από ό,τι οι υπήκοοι της χώρας υποδοχής, ακόμη και όταν εργάζονται.

Εδώ και αρκετά χρόνια, δίνεται μεγάλη προσοχή στην ισότητα των φύλων σε επίπεδο ΕΕ, όπως φαίνεται από τη στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων 2020-2025. Μπορούμε να παρατηρήσουμε μια αυξανόμενη αναγνώριση της σημασίας της υιοθέτησης μιας οριζόντιας διατομεακής προσέγγισης όταν πρόκειται για την ένταξη των γυναικών, καθώς και την επίγνωση των ιδιαίτερων προκλήσεων και εμποδίων που πρέπει να ξεπεράσουν οι μετανάστριες στην ΕΕ. Συγκεκριμένα, στις πολιτικές της ΕΕ για τις ανισότητες μεταξύ των φύλων, εντοπίζονται τέσσερα κύρια ζητήματα: **συμμετοχή στην αγορά εργασίας, αδρανοποίηση και παραοικονομία, οικογενειακή επανένωση, διεθνής προστασία και έμφυλη βία.**

- Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ενσωμάτωση και την ένταξη (2021-2027)

Το σχέδιο αυτό ενσωματώνει τη διάσταση του φύλου στις πολιτικές ένταξης της ΕΕ και τονίζει την ανάγκη να υπάρξει πιο συντονισμένη δράση με στόχο την ενίσχυση της ένταξης των μεταναστριών. Θεωρεί την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου ως βασική αρχή και αξία για την καθοδήγηση των δράσεων του σχεδίου. Οι προτεραιότητες δίνονται για την προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και την υποστήριξη των μεταναστριών κατά την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη. Δίνεται μεγαλύτερη σημασία στην ισότητα ευκαιριών για τη συμμετοχή των μεταναστριών στην κοινωνία όσον αφορά την κοινωνική ένταξη και συμμετοχή. Το σχέδιο προωθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την ένταξη των μεταναστών, η οποία περιλαμβάνει τη σύνδεση των προγραμμάτων προώθησης της απασχόλησης με πρωτοβουλίες που παρέχουν πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες, υγεία ή φροντίδα παιδιών και υλικοτεχνική υποστήριξη. Στόχος του είναι να συνδυάσει διαφορετικές εστιασείς όσον αφορά την ένταξη των μεταναστριών: **την ένταξη στην αγορά εργασίας, την κοινωνική ένταξη και τις διακρίσεις και την πρόσβαση στα δικαιώματα.** Επιπλέον, φιλοδοξεί να συνδεθεί με άλλες στρατηγικές της ΕΕ, όπως ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, το σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά του ρατσισμού και η στρατηγική για την ισότητα των φύλων.

- Η στρατηγική της ΕΕ για την ισότητα των φύλων 2020-2025

Αυτή η πολυετής πολιτική στρατηγική έχει ως προτεραιότητα την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλες τις πολιτικές και διαδικασίες της ΕΕ και προωθεί μια διατομεακή προσέγγιση στις **πολιτικές ισότητας των φύλων.** Σχεδιάζει τη χρηματοδότηση και υποστήριξη των γυναικών και των κοριτσιών στη διαδικασία ασύλου και ένταξης και όσων πέφτουν θύματα βίας.

- Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων (EPSR)

Η δέσμευση αυτή προωθεί τις ίσες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και για όλους να επωφελούνται από τα δικαιώματά τους και να συμμετέχουν στην κοινωνία, ανεξάρτητα από το φύλο και το υπόβαθρό τους.

- Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

Η πραγματική πανδημία παρείχε σαφείς αποδείξεις για τις συνεχιζόμενες ανισότητες μεταξύ γυναικών και ανδρών και για τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι μετανάστες εργαζόμενοι, ιδίως οι μετανάστριες που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των βασικών υπηρεσιών, όπως οι εργαζόμενοι στη φροντίδα, οι νοσηλεύτριες, οι εργαζόμενοι σε καταστήματα κ.λπ. Η ανησυχητική αύξηση της ενδοοικογενειακής βίας, η μειονεκτική θέση του φύλου στην αγορά εργασίας για τις γυναίκες έχει επίσης επισημανθεί πολύ συγκεκριμένα από την αρχή της πανδημίας.

Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σκοπεύουν να στηρίξουν τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστριών.

Διαδικτυακές πηγές

Το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών

https://www.solidar.org/system/downloads/attachments/000/000/666/original/80_Briefing_Together_for_Social_Europe_The_EU_action_plan_on_integration_of_third_country_nationals.pdf?1487062481

Το έγγραφο αυτό παρουσιάζει έναν προβληματισμό σχετικά με τη συγκρότηση δίκαιων και ισότιμων ευρωπαϊκών κοινωνιών που μεταφράζεται στην ένταξη των μεταναστριών στη συμμετοχή της ζωής των πολιτών των χωρών υποδοχής.

OCDE/ ΕΕ, Δείκτες ενσωμάτωσης της μετανάστευσης 2015

<http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>

Το έγγραφο αυτό παρουσιάζει τους δείκτες ενσωμάτωσης των μεταναστών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή και Οικονομική Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών. Μια Ένωση Ισότητας: Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

Τριπλό μειονέκτημα; Μια πρώτη επισκόπηση της ένταξης των γυναικών προσφύγων

https://read.oecd-ilibrary.org/employment/triple-disadvantage_3f3a9612-en#page1

Η παρούσα έκθεση αναλύει την ένταξη των γυναικών προσφύγων και παρουσιάζει μια γρήγορη επισκόπηση

Έγγραφα διαθέσιμα για λήψη

Οι βασικές διεθνείς συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα

<https://www.ohchr.org/documents/publications/coretreatiesen.pdf>

Αυτή η έκδοση αναπαράγει τις βασικές παγκόσμιες συνθήκες για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε μέγεθος τσέπης. Βασίζεται στην ολοκληρωμένη συλλογή που δημοσίευσε το Γραφείο της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR) τον Φεβρουάριο του 2003: Ανθρώπινα Δικαιώματα: Μια Συλλογή Διεθνών Πράξεων - Παγκόσμιες πράξεις.

Η Διεθνής Σύμβαση για τους διακινούμενους εργαζόμενους και η Επιτροπή της

<https://www.ohchr.org/documents/publications/factsheet24rev.1en.pdf>

Το έγγραφο αυτό εξετάζει τη σημασία των διεθνών συνθηκών που επικεντρώνονται στην προστασία των δικαιωμάτων των διακινούμενων εργαζομένων. Δίνει έμφαση στη σχέση μεταξύ μετανάστευσης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων - ένα πολιτικό θέμα που προσελκύει όλο και περισσότερη προσοχή σε όλο τον κόσμο.

Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα

https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf

Το έγγραφο αυτό περιγράφει τα διάφορα άρθρα του νόμου που αφορούν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αφρικανικός χάρτης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα του λαού

https://au.int/sites/default/files/treaties/36390-treaty-0011_african_charter_on_human_and_peoples_rights_e.pdf

Το έγγραφο αυτό περιγράφει τα διάφορα άρθρα του νόμου που αφορούν την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πρακτική προσέγγιση σε εθνικό επίπεδο

Ελλάδα

Ο Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (Ν. 4251/2014) είναι σήμερα ο βασικός νόμος που ρυθμίζει την ένταξη στην Ελλάδα και έχει αντιμετωπίσει ζητήματα που αφορούν τις άδειες διαμονής και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Η Εθνική Στρατηγική Ένταξης 2019 προσδιόρισε την προώθηση της ένταξης των μεταναστριών στο εκπαιδευτικό σύστημα, την ένταξη στην αγορά εργασίας και την πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες, μεταξύ άλλων, ως σημαντικές συνιστώσες της ένταξης των μεταναστριών και των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Η Εθνική Στρατηγική Ένταξης του 2021 υπογραμμίζει την ανάγκη για προενσωμάτωση των αιτούντων άσυλο.

Στόχος 1: Η διασφάλιση ασφάλειας και προστασίας περιλαμβάνει: Στόχος 1: Εξασφάλιση ασφαλούς περιβάλλοντος διαβίωσης, ιδίως για τις γυναίκες, τα παιδιά και τα άτομα με αυξημένες ανάγκες περίθαλψης και υποδοχής. Στόχος 2: Έγκαιρη ανίχνευση και διαχείριση χρόνιων προβλημάτων ψυχικής υγείας ή/και αναπηρίας. Στόχος 3: Προώθηση της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.

Στόχος 2: Η υπεράσπιση των δικαιωμάτων και η εξασφάλιση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και τις δημόσιες υπηρεσίες περιλαμβάνει: Στόχος 1: Βελτίωση της πρόσβασης στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση. Στόχος 2: Εξασφάλιση της πρόσβασης σε ολοκληρωμένες και ακριβείς πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις. Στόχος 4: Η προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής περιλαμβάνει: Στόχος 1: Εξοικείωση με τους δημοκρατικούς θεσμούς και την έννοια του κράτους δικαίου. Στόχος 2: Ευαισθητοποίηση σχετικά με την αρχή της μη διάκρισης, του σεβασμού της διαφορετικότητας και της συνοχής των κοινωνιών. Στόχος 3: Προώθηση της ανάπτυξης δεξιοτήτων που σχετίζονται με την καθημερινή ζωή. Η Εθνική Στρατηγική Ένταξης 2021 υπογραμμίζει την ανάγκη κοινωνικής ένταξης των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Στόχος 1: Βραχυπρόθεσμη και στοχευμένη στήριξη της αυτονομίας των δικαιούχων διεθνούς προστασίας. Γρήγορες δράσεις και προγράμματα για την παροχή υπηρεσιών σε πρόσφυγες από πρόσφυγες. Στόχος 1: Ανάπτυξη ταχύρρυθμων προγραμμάτων με αμφίδρομη συμμετοχή των προσφύγων (πρόσφυγες προς πρόσφυγες). 2ος στόχος: Ανάπτυξη εντατικών προγραμμάτων για τη διευκόλυνση της άμεσης πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Στόχος 2: Διασφάλιση των δικαιωμάτων τους Οι δικαιούχοι διεθνούς προστασίας περιλαμβάνουν: Στόχος 1: Προώθηση της σωματικής και ψυχικής υγείας και ευημερίας. Στόχος 2: Εξασφάλιση της πρόσβασης σε σχολική εκπαίδευση για τους ανηλίκους ή σε απογευματινό σχολείο για τους ενήλικες. Στόχος 3: Βελτίωση της απασχολησιμότητας και της πρόσβασης στην απασχόληση. Στόχος 4: Εξασφάλιση πρόσβασης σε αξιόπιστες πληροφορίες και υπηρεσίες. Στόχος 5: Δημιουργία ευκαιριών στέγασης.

Πηγές

Φούσκας, Τ., Martiniello, M., Κουλιεράκης, Γ., Οικονόμου, Κ., de Maio, A. και Mine, F. (2020). Ετήσια έκθεση 2019 για τη μετανάστευση και το άσυλο στην Ελλάδα: Εθνική έκθεση: Μέρος 2 και παράρτημα στατιστικών στοιχείων. Αθήνα: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Δημοσίου Δικαίου (EPLO)/Ελληνικό Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου/Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης.

https://ec.europa.eu/home-affairs/document/download/69914d51-b606-447b-95f3-2e4af9f982a2_en

Η Ετήσια Έκθεση Πολιτικής του 2019 έχει ως στόχο την ενημέρωση των κρατών-μελών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για όλες τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά το έτος 2019, στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου στην Ελλάδα.

Εφημερίδα της Κυβέρνησης (2014). Νόμος αριθ. 4251 Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και άλλες διατάξεις. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο. https://www.mfa.gr/images/docs/ethnikes_theoriseis/2015/metanast.pdf

Ο σύνδεσμος παρέχει πρόσβαση στον Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης.

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (2019). Εθνική Στρατηγική Ένταξης. Αθήνα: Εθνική Στρατηγική Ένταξης.

<https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2020/05/B6.-Εθνική-Στρατηγική-2019.pdf>

Αυτός ο σύνδεσμος παρέχει πρόσβαση στην Εθνική Στρατηγική Ένταξης της Ελλάδας για το 2019.

Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου (2021). Εθνική Στρατηγική Ένταξης. Αθήνα: Εθνική Στρατηγική Ένταξης.

<https://migration.gov.gr/wp-content/uploads/2021/11/Εθνική-στρατηγική-για-την-κοινωνική-ένταξη-2021.pdf>

Αυτός ο σύνδεσμος παρέχει πρόσβαση στην Εθνική Στρατηγική Ένταξης της Ελλάδας για το 2021.

Ισπανία

Ορισμένα μέτρα στην Ισπανία ακολουθούν τις ευρωπαϊκές συστάσεις για την ένταξη των μεταναστών. Ένα παράδειγμα είναι το «Εθνικό πρόγραμμα για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης» (2014-2020). Έχει θέσει, μεταξύ άλλων, τους ακόλουθους στόχους: Να καθιερωθούν και να αναπτυχθούν στρατηγικές ένταξης που να καλύπτουν διάφορες πτυχές της δυναμικής αμφίδρομης διαδικασίας με την κοινωνία υποδοχής. Λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών και αντιμετωπίζουν τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων τύπων μεταναστών. Σημειωτέον, το εν λόγω πρόγραμμα εξέταζε τη δυνατότητα λήψης ειδικών μέτρων για τις γυναίκες μετανάστριες.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί το «Κρατικό Σύμφωνο κατά της έμφυλης βίας», το οποίο εγκρίθηκε το 2017 και μεταφέρει στην Ισπανία την ευθύνη εφαρμογής της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης). Σκοπός είναι να διασφαλιστεί η βελτίωση και η τελειοποίηση του συστήματος, προκειμένου να εξαλειφθεί η έμφυλη βία, ανεξάρτητα από το πολιτικό κόμμα που βρίσκεται στην εξουσία. Το Σύμφωνο αυτό προβλέπει, στον άξονα 3, την ανάγκη αναθεώρησης των σχεδίων υποστήριξης των θυμάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στις ευάλωτες ομάδες γυναικών, όπως οι μετανάστριες. Τα μέτρα περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των μεταναστριών στο σχεδιασμό συγκεκριμένων πολιτικών και την πρόταση εξειδικευμένων μέτρων για τις παράνομες μετανάστριες.

Όσον αφορά την έμφυλη βία, ο «Οργανικός νόμος 1/2004, της 28ης Δεκεμβρίου, για ολοκληρωμένα μέτρα προστασίας κατά της έμφυλης βίας», ορίζει, μεταξύ των προτεραιοτήτων του, τη διαχείριση των ειδικών καταστάσεων που υφίστανται οι αλλοδαπές γυναίκες. Για το σκοπό αυτό, το άρθρο 17 αναγνωρίζει το στόχο της εγγύησης των δικαιωμάτων των γυναικών θυμάτων έμφυλης βίας, ανεξάρτητα από την καταγωγή, τη θρησκεία ή οποιαδήποτε άλλη προσωπική ή κοινωνική περίσταση.

Σημειώνεται επίσης η «Απόφαση της 29ης Δεκεμβρίου 2020, της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης, με την οποία δημοσιεύεται η Συμφωνία του Υπουργικού Συμβουλίου της 9ης Δεκεμβρίου 2020, με την οποία εγκρίνεται το Τρίτο Σχέδιο για την ισότητα των φύλων στη Γενική Κρατική Διοίκηση και στους συνδεδεμένους ή εξαρτημένους Δημόσιους Φορείς». Στους στόχους του περιλαμβάνονται η εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων και βίας κατά των γυναικών, η αναγνώριση και η αποτίμηση της οικιακής εργασίας και της εργασίας φροντίδας, καθώς και η προώθηση της συνυπευθυνότητας, και η εξασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής των γυναικών και των ίσων ευκαιριών ηγεσίας σε όλα τα επίπεδα.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε το «Δεύτερο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια» (2017-2023), το οποίο θέτει τα δικαιώματα των γυναικών ως προτεραιότητα μεταξύ των αρχών του.

Τέλος, υλοποιούνται ορισμένα προγράμματα που στοχεύουν ειδικά στην ένταξη των μεταναστριών, όπως το «Πρόγραμμα Sara» του Ινστιτούτου Γυναικών. Το τελευταίο στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των μεταναστριών, μέσω της καλύτερης κατάρτισης στην κοινωνική συμμετοχή και, ειδικότερα, στην απασχόληση.

Ένα παράδειγμα της εφαρμογής ορισμένων μέτρων που ευνοούν την ένταξη των μεταναστριών στην Ισπανία μπορεί να βρεθεί στην ιστορία επιτυχίας «Από την Ακτή Ελεφαντοστού στην Ισπανία: κατακτώντας την ελευθερία», η οποία είναι προσβάσιμη στο χάρτη περιπτώσιολογικών μελετών του VIW, που είναι διαθέσιμος στη διεύθυνση https://viw.pixel-online.org/case_view.php?id=MTc=.

Βιβλιογραφία/Διαδικτυακές πηγές

Πώς να αντιμετωπίσετε την ένταξη των μεταναστριών. Ένας οδηγός για τις δημόσιες διοικήσεις

<https://www.inmujeres.gob.es/observatorios/observigualdad/estudiosInformes/docs/011-integracion.pdf>

Η έκθεση αυτή παρουσιάζει μια μελέτη των υφιστάμενων προγραμμάτων υποστήριξης των μεταναστριών σε διάφορους τομείς δράσης στην Ισπανία.

Υ' Έκθεση σχετικά με την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μεταναστριών από την Red Acoge

https://redacoge.org/wp-content/uploads/2020/11/5_-Mujeres-migrantes-y-refugiadas_v03_baja.pdf

Το παρόν έγγραφο είναι το αποτέλεσμα έρευνας σχετικά με την κατάσταση των μεταναστριών στην Ισπανία. Στόχος του είναι να διευκολύνει την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στις μεταναστευτικές πολιτικές και στις παρεμβάσεις των οργανώσεων.

Γαλλία

Τα τελευταία δέκα χρόνια, οι γυναίκες μετανάστριες έχουν καταστεί προτεραιότητα για τις πολιτικές ένταξης στη Γαλλία. Αυτή η θεώρηση των «μεταναστριών» ως κατηγορίας δημόσιας δράσης αντανακλάται σε νομοθετικά μέτρα, στην εφαρμογή εθνικών και τοπικών προγραμμάτων και στην ανάπτυξη ειδικών δράσεων στον τομέα των ενώσεων και της κοινωνικής παρέμβασης. Έτσι, το ζήτημα των «μεταναστριών», που θεωρείται δημόσια προτεραιότητα, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τόσο της πολιτικής ένταξης όσο και της πολιτικής για τα δικαιώματα των γυναικών.

Η γαλλική κυβέρνηση, σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες, δημιουργεί μια οργανωτική προσέγγιση της πολιτικής ένταξης, ώστε να ληφθούν υπόψη οι διάφοροι τομείς της πολιτικής ένταξης των μεταναστριών στη Γαλλία. Όσον αφορά την ένταξη στην αγορά εργασίας και την πρόσβαση στην απασχόληση, οι εθνικές κατευθυντήριες γραμμές και προτεραιότητες λαμβάνουν ειδικά υπόψη τις μετανάστριες, όπως αποδεικνύεται από το «σχέδιο δράσης για την αναγνώριση των δεξιοτήτων των νεοεισερχομένων και την πρόσβαση των αλλοδαπών γυναικών στην απασχόληση». Η εξέταση αυτή είναι αποτέλεσμα της ανάπτυξης της εθνικής στρατηγικής ένταξης και των κατευθύνσεων που διατύπωσαν η διυπουργική επιτροπή ένταξης (C2I) και η διυπουργική επιτροπή μετανάστευσης και ένταξης (C3I) το 2018 και το 2019.

Για τη στήριξη της ένταξης και της συμμετοχής των μεταναστριών στα κοινά στη Γαλλία, διατίθεται χρηματοδότηση. Σε εθνικό επίπεδο, το 2020, τέσσερα έργα απευθύνονται ειδικά στις νεοεισερχόμενες γυναίκες και στους επαγγελματίες που τις συνοδεύουν. Αντιμετώπισαν τα θέματα της υποστήριξης προς την απασχόληση και της πρόσβασης στα δικαιώματα (ιδίως τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, τον πρόωρο γάμο, τη βία κατά των γυναικών). Το 2021, έξι έργα υπέρ των γυναικών επιδοτήθηκαν για την υποστήριξή τους προς την απασχόληση, την επαγγελματική κατάρτιση, την πρόσβαση στα δικαιώματα και την εκμάθηση γαλλικών, επιπλέον της κατάρτισης που παρέχεται στο πλαίσιο της σύμβασης ένταξης της Δημοκρατίας. Ορισμένα έργα περιλαμβάνουν λύση για τη φροντίδα των παιδιών.

Σε εδαφικό επίπεδο, το 2020, το 35% των μεταναστριών επωφελήθηκε από δράσεις ένταξης (απασχόληση, εκμάθηση της γαλλικής γλώσσας, μεταξύ άλλων για επαγγελματικούς σκοπούς, πρόσβαση στα δικαιώματα, οικειοποίηση των αρχών της Δημοκρατίας και των εθίμων της γαλλικής κοινωνίας). Για παράδειγμα, το κράτος έχει υποστηρίξει μεγάλο αριθμό σχεδίων σε περιφερειακό επίπεδο για την επαγγελματική ένταξη των νεοεισερχόμενων γυναικών. Τα σχέδια αυτά, όπως αυτά που διαχειρίζονται οι ενώσεις UniR Universités & Réfugiés στο Ile-de-France, CIDFF στην Haute-Savoie ή Retravailler στη Moselle, περιλαμβάνουν διάγνωση των αποκτηθέντων δεξιοτήτων, επικύρωση της αποκτηθείσας εμπειρίας ή συγκρισιμότητα του αλλοδαπού διπλώματος μέσω του ENIC NARIC. Ένα άλλο παράδειγμα είναι ένα πρόγραμμα εύρεσης εργασίας για νεοεισερχόμενες γυναίκες, που περιλαμβάνει 10 ημέρες κατάρτισης και 10 ημέρες πρακτικής άσκησης σε συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.

Τον Οκτώβριο του 2021 διοργανώθηκε σε ολόκληρη τη Γαλλία μια εβδομάδα ένταξης για τις μετανάστριες, με σκοπό την προώθηση των πρωτοβουλιών όλων των φορέων, υπουργείων, τοπικών αρχών, ενώσεων και εταιρειών, που

έχουν δεσμευτεί για την ένταξη. Η εβδομάδα αυτή ήταν μια ευκαιρία να παρουσιαστεί το ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης «Empower My Mama», αφιερωμένο στην ενδυνάμωση των γυναικών, ώστε να μπορέσουν να γίνουν ανεξάρτητες και επιχειρηματικές γυναίκες.

Βιβλιογραφία/Διαδικτυακές πηγές

Πώς αντιλαμβάνονται οι Γάλλοι την ενσωμάτωση των μεταναστών και την ιθαγένεια

https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/bertossi_immigrant_integration_2020.pdf

Το άρθρο αυτό αναλύει τα ζητήματα της μετανάστευσης και της ιθαγένειας μέσα από το παράδειγμα της Γαλλίας.

Ίσα δικαιώματα. Ίσες φωνές. Η ένταξη των μεταναστριών στην αγορά εργασίας σε έξι ευρωπαϊκές πόλεις/ Μια συγκριτική προσέγγιση

https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/enomw_and_ewl_research_study_migrant_women_s_access_to_labourmarket_march_2012.pdf

Στόχος της μελέτης είναι η σύνταξη μιας συγκριτικής έκθεσης σχετικά με την ένταξη των μεταναστριών στην αγορά εργασίας. Εξετάζοντας τις συγκεκριμένες επιπτώσεις που είχαν οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές πολιτικές ένταξης στις μετανάστριες.

Ιταλία

Νομικό πλαίσιο. Το **ιταλικό Σύνταγμα** (1948) αφιερώνει μερικές παραγράφους στην έννοια του **φύλου** των **γυναικών** και των **αλλοδαπών**, με όρους ίσων δικαιωμάτων και κοινωνικής αξιοπρέπειας για όλους.

Μέχρι τη δεκαετία του 1980, η επικρατούσα νομοθετική και πολιτική προσέγγιση της μετανάστευσης ήταν αυτή που έβλεπε την Ιταλία ως χώρα των μεταναστών. Η εξέλιξη της **ιταλικής μεταναστευτικής νομοθεσίας** ξεκίνησε στα μέσα της δεκαετίας του 1980:

- ο **νόμος 943/1986** ήταν η πρώτη πράξη που ασχολήθηκε με την πρόσληψη και τη μεταχείριση των μεταναστών εργαζομένων από τρίτες χώρες και την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης,
- ο **νόμος Martelli**, 39/1990, εισήγαγε διατάξεις για το πολιτικό άσυλο, την είσοδο και την παραμονή υπηκόων τρίτων χωρών και απάτριδων,
- **Νόμος Turco-Napolitano**, 40/1998,
- **Νόμος Bossi-Fini**, 189/2002,
- τα επόμενα έτη (2008, 2009, 2018-2019) σηματοδεύτηκαν από όλο και πιο περιοριστικά νομοθετικά διατάγματα, γνωστά ως **Πακέτα Ασφαλείας** ή **Σύνολα Ασφαλείας**, σχετικά με τη μετανάστευση και τη δημόσια ασφάλεια,
- οι τελευταίες τροποποιήθηκαν εν μέρει από τον **νόμο 173/2020** για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία και το **Νέο Σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο** (2021).
-

Μια ορισμένη **οπτική γωνία του φύλου** στη διαχείριση της μετανάστευσης εντοπίζεται στο νόμο 189/2002, αν και **από την άποψη της εργασίας**, δηλαδή: οι μετανάστριες συνδέθηκαν με συγκεκριμένους τομείς απασχόλησης, άρα ρυθμίστηκαν ως οικιακοί βοηθοί και φροντιστές, που συχνά ήταν γυναίκες.

Πολιτικές ένταξης. Στην Ιταλία, η μετανάστευση και το άσυλο υπάγονται στο **Υπουργείο Εσωτερικών**, γεγονός που σημαίνει ότι δεν υπάρχει ειδικό Υπουργείο που να ασχολείται με τα φαινόμενα αυτά. Το **Τμήμα Πολιτικών Ελευθεριών και Μετανάστευσης**, στο πλαίσιο του Υπουργείου, καλύπτει λειτουργίες και καθήκοντα που αφορούν την προστασία των πολιτικών δικαιωμάτων σχετικά με τη μετανάστευση, το άσυλο, την ιθαγένεια, τις μειονότητες και τις θρησκευτικές ομάδες. Μεταξύ άλλων επιχειρησιακών τμημάτων, το Τμήμα φιλοξενεί: **Κεντρική Διεύθυνση για τις μεταναστευτικές πολιτικές**, συμπεριλαμβανομένης της Αρχής για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (Εθνικό Πρόγραμμα AMIF, 2014-2020), και **Εθνική Επιτροπή για το δικαίωμα στο άσυλο**.

Αντιλήψεις. Από την ψήφιση του πρώτου μεταναστευτικού νόμου στην Ιταλία, το φαινόμενο προσεγγίζεται πρωτίστως και όλο και περισσότερο **από την άποψη της εργασίας και της δημόσιας ασφάλειας**, γεγονός που είναι εμφανές τόσο στους νόμους όσο και στις πολιτικές. Αντικατοπτρίζεται στην κοινή γνώμη, **παρόμοιες προσεγγίσεις, αντιλήψεις και απόψεις**, που τις προσδιορίζουν **με όρους εργασίας και ασφάλειας, φόβου και έκτακτης ανάγκης**, περιβάλλουν συχνά τη μετανάστευση, δηλαδή τους ίδιους τους μετανάστες.

Η όλη κατάσταση έχει επιφέρει τη δημιουργία ενός αποκεντρωμένου συστήματος **υπηρεσιών κοινωνικής ένταξης** για τους μετανάστες. Ένα μεγάλο μέρος των **υπηρεσιών** και των **πρωτοβουλιών**, συμπεριλαμβανομένων των συνεργατικών σχεδίων, των προγραμμάτων βοήθειας και των κοινωνικοπολιτιστικών δραστηριοτήτων που αφορούν γυναίκες και άνδρες μετανάστες, αναπτύσσονται σε **διάφορα εδαφικά επίπεδα** (ιδίως τοπικά/περιφερειακά), διανέμονται μέσω **εδαφικών δικτύων** και υλοποιούνται από τον **τρίτο τομέα**.

"Το επίτευγμα είναι μια ισορροπία μεταξύ τύχης και θυσίας" https://viw.pixel-online.org/case_view.php?id=NDM=: πρόκειται για την ιστορία μιας γυναίκας με υψηλά προσόντα, η οποία, κατά συνέπεια, δεν αντιμετωπίζει προβλήματα κοινωνικής ή εργασιακής ένταξης: επιλέξαμε αυτή την ιστορία για να δείξουμε πώς, σε περίπτωση που βρίσκεται σε μια τόσο ευνοϊκή κατάσταση, μια πρώην υπήκοος της ΕΕ μπορεί να αντιμετωπίσει μακρές γραφειοκρατικές διαδικασίες, δυσκολίες στη συγκέντρωση των απαραίτητων εγγράφων και στην αναγνώριση των επαγγελματικών της προσόντων.

Πηγές

Freedman J., 2016, Engendering Security at the Borders of Europe: Women Migrants and the Mediterranean 'Crisis', *Journal of Refugee Studies* 29(4), σ. 568-582.

<https://academic.oup.com/jrs/article/29/4/568/2453266>

Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες που προσπαθούν να φτάσουν στην ΕΕ με πλοίο έχουν επισημανθεί σε πολλές εκθέσεις και άρθρα των μέσων ενημέρωσης. Ωστόσο, παρόλο που όλο και περισσότερες γυναίκες συγκαταλέγονται μεταξύ εκείνων που προσπαθούν να φτάσουν στην Ευρώπη, ελάχιστη προσοχή έχει δοθεί μέχρι στιγμής στην έμφυλη φύση των ανασφαλειών που αντιμετωπίζουν αυτοί οι μετανάστες.

Amicolo R., 2018, Tra garanzie e lacune. La dimensione di genere nella gestione dei richiedenti asilo in Italia, *DEP - Deportate, esuli, profughe* 36, σσ. 128-146.

https://www.unive.it/pag/fileadmin/user_upload/dipartimenti/DSLCC/documenti/DEP/numeri/n36/11_Amicolo.pdf

Το άρθρο θέτει ως στόχο να υπογραμμίσει την απόσταση μεταξύ της τυπικής υπεράσπισης και της ουσιαστικής προστασίας των προσφύγων που είναι θύματα έμφυλης βίας. Από τη μία πλευρά, υπογραμμίζει τα κενά και τις ελλείψεις του ισχύοντος δικαίου- από την άλλη, φέρνει στο προσκήνιο τις πιθανές και συγκεκριμένες λύσεις.

Giorgi A., Vitale T., 2017, *Migrants in the public discourse: Between media, policy and public opinion*, in S. Marino, J. Roosblad, R. Penninx (ed.), *Trade Unions and Migrant Workers*, chapter 4, Edward Elgar Publishing, σσ. 66-89.

https://www.academia.edu/29459986/MIGRANTS_IN_THE_PUBLIC_DISCOURSE_BETWEEN_MEDIA_POLICIES_AND_PUBLIC_OPINION

Σε αυτό το κεφάλαιο, οι συγγραφείς εξετάζουν ιδιαίτερα το γενικό πολιτικό κλίμα, τις ατζέντες και τις ευθυγραμμίσεις των πολιτικών κομμάτων, καθώς και τα κύρια πλαίσια και τις κύριες δυναμικές της κοινής γνώμης.

Aida, Ecre & Asgi, *Overview of the Legal Framework, Ιταλία* [Τελευταία ενημέρωση: 03/06/21].

<https://asylumineurope.org/reports/country/italy/overview-legal-framework/>

Ο ιστότοπος αυτός συγκεντρώνει τις κυριότερες νομοθετικές πράξεις που αφορούν τις διαδικασίες ασύλου, τις συνθήκες υποδοχής, την κράτηση και το περιεχόμενο της προστασίας στην Ιταλία.

Camera dei deputati, Servizio Studi, XVIII Legislatura: *Immigrazione*, 18 Μαρτίου 2021.

https://www.camera.it/temiap/documentazione/temi/pdf/1105627.pdf?_1557674616893

Το έγγραφο αυτό φέρνει μια διεξοδική ανάλυση των ιταλικών μεταναστευτικών νόμων και κανονιστικών πράξεων.

Immigration policies in Italy, στο: Struggles in Italy

(<https://strugglesinitaly.wordpress.com/equality/en-immigration-policies-in-italy/>)

Αυτό το διαδικτυακό έγγραφο αναλύει τις μεταναστευτικές πολιτικές και το νομικό πλαίσιο στην Ιταλία μέχρι τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα.

Πορτογαλία

Από το διεθνές δίκαιο στο εθνικό δίκαιο

Στο κεφάλαιο αυτό θα περιγραφεί η πορτογαλική εθνική νομοθεσία που ρυθμίζει τις πολιτικές ένταξης και ενσωμάτωσης στον τομέα της μετανάστευσης. Θα εξεταστούν τρία επίπεδα ανάλυσης: (i) η αναγνώριση του γενικού διεθνούς δικαίου και του συμβατικού διεθνούς δικαίου στο πορτογαλικό νομικό σύστημα- (ii) οι εθνικές ρυθμίσεις που υιοθετούν πολιτικές ένταξης και ενσωμάτωσης- (iii) οι εθνικές ρυθμίσεις που καταδεικνύουν ενδιαφέρον για τα ζητήματα φύλου.

Όσον αφορά το σημείο (i), το άρθρο 8 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας περιέχει ρήτρες που ενσωματώνουν κανόνες του διεθνούς δικαίου. Ο κανόνας αυτόματης υποδοχής (άρθρο 8/1) ορίζει ότι οι κανόνες του γενικού διεθνούς δικαίου ενσωματώνονται αυτόματα στο εθνικό νομικό σύστημα. Οι κανόνες που απορρέουν από το συμβατικό διεθνές δίκαιο (άρθρο 8/2), από την άλλη πλευρά, πρέπει να περάσουν από εσωτερική διαδικασία επικύρωσης. Ως παράδειγμα της πρώτης περίπτωσης, υπάρχει η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η οποία περιέχει επιτακτικούς κανόνες *ius cogens* και δεν μπορεί να παρεκκλίνει. Το παράδειγμα που καταδεικνύει τη δεύτερη περίπτωση δίνεται μέσω της Σύμβασης για την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών. Σύμφωνα με τη συνταγματική αρχή του άρθρου 8, οι εν λόγω διεθνείς κανόνες αποτελούν μέρος του πορτογαλικού νομικού συστήματος και, ως εκ τούτου, είναι επιδεκτικοί εφαρμογής από τα δικαστικά όργανα.

Στο σημείο ii), είναι σημαντικό να ενισχυθεί η ρύθμιση που προκύπτει από την προσέγγιση της ένταξης και της ενσωμάτωσης στον τομέα της μετανάστευσης. Τα ακόλουθα μέσα έχουν ιδιαίτερη σημασία: Το εθνικό σχέδιο εφαρμογής του παγκόσμιου συμφώνου για τη μετανάστευση και το στρατηγικό σχέδιο για τη μετανάστευση 2015-2020. Οι δύο αυτοί μηχανισμοί εργάζονται πάνω στα ζητήματα της ένταξης και της ενσωμάτωσης μέσω μέτρων που αποσκοπούν σε πολιτικές ένταξης μεταναστών, πολιτικές για την προώθηση της ένταξης νέων υπηκόων, πολιτικές για τον συντονισμό των μεταναστευτικών ροών, πολιτικές για την ενίσχυση της μεταναστευτικής νομιμότητας και της ποιότητας των μεταναστευτικών υπηρεσιών και πολιτικές για την ενθάρρυνση, τη συνοδεία και την υποστήριξη της επιστροφής των μεταναστών εθνικών πολιτών.

Όσον αφορά το σημείο iii), είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF) που έχει σχεδιαστεί για να στηρίζει την ικανότητα υποδοχής των μεταναστών, να βελτιώσει την ποιότητα των διαδικασιών ασύλου και να προωθήσει την ένταξη των μεταναστών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Ένα ειδικό πρόγραμμα, που εκπονήθηκε μέσω της δημιουργίας της Ομάδας Έργου για τις διατομεακές ανισότητες (Deliberation No. 227/2019), αποσκοπεί στην ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών ένταξης για τους μετανάστες, τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο, με ιδιαίτερη προσοχή σε καταστάσεις όπου διασταυρώνονται διάφορες ανισότητες. Η ομάδα αυτή έχει ως κύρια αρμοδιότητα τη διασταύρωση των θεμάτων φύλου στις πολιτικές, τις δραστηριότητες και τις υπηρεσίες για την ένταξη των μεταναστών, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων και των τσιγγάνων.

Η μελέτη περίπτωσης που απεικονίζει καλύτερα αυτό το κεφάλαιο είναι η ιστορία επιτυχίας "It's a love story, yes". Η ιστορία είναι προσβάσιμη στο https://viw.pixel-online.org/case_view.php?id=NDE=.

Πηγές

Δείκτης πολιτικής ένταξης μεταναστών 2020 - Πορτογαλία

<https://www.mipex.eu/portugal>

Πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές ένταξης σε διάφορους τομείς, μεταξύ των οποίων τα μέτρα κατά των διακρίσεων, η εκπαίδευση, η ιθαγένεια και η πρόσβαση στην υγεία.

Μετανάστες - PLANOS DE INTEGRAÇÃO PARA MIGRANTES

<https://www.om.acm.gov.pt/documents/58428/183863/Revista+Migra%C3%A7%C3%B5es+13.pdf/e28a232a-29e2-4345-8d63-0f7651ffd25f>

Το άρθρο αυτό αναφέρεται σε μια συγκριτική ανάλυση μεταξύ του μεταναστευτικού προγράμματος της Αυστραλίας και των καλών πρακτικών για το στρατηγικό σχέδιο μετανάστευσης της Πορτογαλίας (σσ. 89-108).

Σλοβενία

Το βασικό πλαίσιο για τις πολιτικές μετανάστευσης και ένταξης στη Σλοβενία παρέχεται στον νόμο περί αλλοδαπών, ο οποίος ρυθμίζει την άδεια παραμονής κάνοντας διάκριση μεταξύ καθεστώτος προσωρινής και μόνιμης διαμονής. Το Σύνταγμα ορίζει επίσης το δικαίωμα ασύλου, το οποίο εξειδικεύεται περαιτέρω με τον νόμο περί διεθνούς προστασίας. Στη Σλοβενία, η μεταναστευτική πολιτική εμπίπτει στον τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών που είναι αρμόδιο για το άσυλο και τη μετανάστευση. Η Διεύθυνση Μετανάστευσης και Ένταξης του λειτουργεί κυρίως στο πλαίσιο του λόγου της κρατικής ασφάλειας, του ελέγχου και της διαχείρισης της μετανάστευσης (Bajt and Frelih 2019). Το 2017 δημιουργήθηκε ένα ειδικό κυβερνητικό γραφείο για την υποστήριξη και την ένταξη των μεταναστών (SI. OUIIM) ιδρύθηκε, αναλαμβάνοντας μέρος των αρμοδιοτήτων που προηγουμένως υπάγονταν στην αρμοδιότητα του υπουργείου. Η χάραξη πολιτικών και διοικητικών διαδικασιών για την απόκτηση καθεστώτος διεθνούς προστασίας παραμένει στη δικαιοδοσία του Υπουργείου Εσωτερικών. Παρά την ευρεία ονομασία του, το OUIIM είναι αρμόδιο μόνο για τους αιτούντες άσυλο και τα άτομα με αναγνωρισμένο καθεστώς διεθνούς (προσφυγικής ή επικουρικής) προστασίας. Το 2021 ο αριθμός αυτός ήταν συνολικά περίπου 600 άτομα. Η συντριπτική πλειονότητα των αλλοδαπών στη Σλοβενία, δηλαδή, δεν είναι αιτούντες άσυλο και δικαιούχοι διεθνούς προστασίας, συνεπώς τα μέτρα ένταξης στο θέμα αυτό παραμένουν χωρίς δημόσιο φορέα που θα ήταν υπεύθυνος για την εφαρμογή τους. Επίσης, οι τοπικές κοινότητες δεν έχουν επίσημη αρμοδιότητα για την εφαρμογή της πολιτικής ένταξης, αν και στην πραγματικότητα αυτή διεξάγεται σε επίπεδο τοπικής κοινότητας και υποστηρίζεται από διάφορα προγράμματα του μη κυβερνητικού τομέα και βραχυπρόθεσμα έργα (Ladić et al. 2020).

Το 2019, η Σλοβενία υιοθέτησε μια νέα στρατηγική στον τομέα της μετανάστευσης, η οποία ασχολείται επίσης με την ένταξη. Υπογραμμίζει τη σημασία μιας ολιστικής προσέγγισης: συνεργασία και συμπληρωματικότητα όλων των φορέων κατά τη διαμόρφωση και την εφαρμογή πολιτικών και πρακτικών. Ως εκ τούτου, η ένταξη αναγνωρίζεται επίσημα ως μια σύνθετη διαδικασία που περιλαμβάνει διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από όλες τις μορφές διακρίσεων. Η Σλοβενία δίνει έμφαση στην ισότητα των φύλων ως αναπόσπαστο μέρος όλων των στόχων της Ατζέντας 2030. Οι γυναίκες από εθνοτικές μειονότητες και οι μετανάστες περιλαμβάνονται στο ψήφισμα της Σλοβενίας σχετικά με την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου.

Η κοινωνική ένταξη παραμένει σε μεγάλο βαθμό στραμμένη προς την επίσημη αντίληψη της ένταξης μέσω της αγοράς εργασίας και της γλωσσικής επάρκειας. Αυτό σημαίνει ότι οι περισσότερες πολιτικές ένταξης προσανατολίζονται προς την οικονομική ένταξη (δηλαδή την απασχόληση) και την πολιτιστική "αποδοχή" μέσω της εκμάθησης της σλοβενικής γλώσσας. Και οι δύο αυτές πολιτικές απευθύνονται πρωτίστως στον παραδειγματικό άνδρα μετανάστη και δεν σχεδιάστηκαν για τις γυναίκες μετανάστριες, των οποίων η κατάσταση της ζωής εξακολουθεί συχνά να αποκλείει την ένταξή τους στην αγορά εργασίας λόγω ανεπαρκούς δημόσιας φροντίδας των παιδιών ή, ταυτόχρονα, τις εμποδίζει να παρακολουθήσουν μαθήματα γλώσσας λόγω της εργασίας φροντίδας.

Για το τέλος αυτού του κεφαλαίου, θέτουμε στη διάθεση των φοιτητών την ακόλουθη ιστορία επιτυχίας με

πρωταγωνίστρια μια μετανάστρια στη Σλοβενία και τίτλο «Η ένταξη ως πρότζεκτ», η οποία είναι προσβάσιμη στη διεύθυνση https://viw.pixel-online.org/case_view.php?id=OA==. Αυτή η ιστορία επιτυχίας απεικονίζει τα πραγματικά γραφειοκρατικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μετανάστριες κατά τη μετανάστευση στη Σλοβενία, καθώς και τις ενεργές στρατηγικές για την υπέρβαση των εμποδίων.

Πηγές

Bajt, V. and Frelih, M. (2019). Crimmigration in Slovenia. Two Homelands 49 (7-25). Doi: 10.3986/dd.v0i49.7251.

Ladič, M., Bajt, V. and Jalušič, V. (2020). Εθνικός μηχανισμός αξιολόγησης της ένταξης: Σλοβενία. Έκθεση για το 2018. Λουμπλιάνα: Peace Institute.

EWSI - Ευρωπαϊκός δικτυακός τόπος για την ένταξη: Σλοβενία. Βρυξέλλες: Ομάδα Πολιτικής Μετανάστευσης. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: [Διοίκηση της ένταξης των μεταναστών στη Σλοβενία | Ευρωπαϊκός Ιστότοπος για την Ένταξη \(europa.eu\)](#)

Ο Ευρωπαϊκός Δικτυακός Τόπος για την Ένταξη (EWSI) αποτελεί πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και υπάγεται στη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων και Μετανάστευσης. Ο δικτυακός τόπος είναι η μόνη πηγή σε επίπεδο ΕΕ που παρέχει επικαιροποιημένες πληροφορίες και ορθές πρακτικές σχετικά με την ένταξη των μεταναστών για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους επαγγελματίες.

MIPEX - Δείκτης Πολιτικής για την Ένταξη των Μεταναστών: Σλοβενία. 2020. Βρυξέλλες: Ομάδα Πολιτικής Μετανάστευσης. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: [Σλοβενία | MIPEX 2020](#)

Ο διαδραστικός δικτυακός τόπος «Δείκτης Πολιτικής Ένταξης Μεταναστών» (MIPEX) είναι ένα μοναδικό εργαλείο που μετρά τις πολιτικές για την ένταξη των μεταναστών σε χώρες σε έξι ηπείρους, συμπεριλαμβανομένων όλων των κρατών μελών της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένου του Ηνωμένου Βασιλείου), άλλων ευρωπαϊκών χωρών (Αλβανία, Ισλανδία, Βόρεια Μακεδονία, Μολδαβία, Νορβηγία, Σερβία, Ελβετία, Ρωσία, Τουρκία και Ουκρανία), χώρες της Ασίας (Κίνα, Ινδία, Ινδονησία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Ιορδανία, Σαουδική Αραβία, Νότια Κορέα, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα), χώρες της Βόρειας Αμερικής (Καναδάς, Μεξικό και ΗΠΑ), χώρες της Νότιας Αμερικής (Αργεντινή, Βραζιλία, Χιλή), Νότια Αφρική και Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία στην Ωκεανία. Έχουν αναπτυχθεί δείκτες πολιτικής για τη δημιουργία μιας πλούσιας, πολυδιάστατης εικόνας των ευκαιριών συμμετοχής των μεταναστών στην κοινωνία. Υπάρχουν διαθέσιμοι ειδικοί δείκτες για τη Σλοβενία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

	ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΡΟΣΧΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ
Γαλλία	Η συγκρότηση των «μεταναστριών» ως κατηγορία δημόσιας δράσης αντικατοπτρίζεται σε νομοθετικά μέτρα τα τελευταία δέκα χρόνια. Το ζήτημα των «μεταναστριών», το οποίο θεωρείται δημόσια προτεραιότητα, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής τόσο της πολιτικής ένταξης όσο και της πολιτικής για τα δικαιώματα των γυναικών.	Η γαλλική κυβέρνηση, σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες, δημιουργεί μια οργανωτική προσέγγιση της πολιτικής ένταξης, ώστε να ληφθούν υπόψη οι διάφοροι τομείς της πολιτικής ένταξης των μεταναστριών στη Γαλλία. Όσον αφορά την ένταξη στην αγορά εργασίας και την πρόσβαση στην απασχόληση, οι εθνικές κατευθυντήριες γραμμές και προτεραιότητες λαμβάνουν ειδικά υπόψη τις μετανάστριες, όπως αποδεικνύεται από το «σχέδιο δράσης για την αναγνώριση των δεξιοτήτων των νεοεισερχομένων και την πρόσβαση των αλλοδαπών γυναικών στην απασχόληση». Η εξέταση αυτή είναι αποτέλεσμα της ανάπτυξης της εθνικής στρατηγικής ένταξης και των κατευθύνσεων που διατύπωσαν η διυπουργική επιτροπή ένταξης (C2I) και η διυπουργική επιτροπή μετανάστευσης και ένταξης (C3I) το 2018 και το 2019.
Ελλάδα	*Ο Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (Ν. 4251/2014) είναι σήμερα ο βασικός νόμος που ρυθμίζει την ένταξη. **Εθνική Στρατηγική Ένταξης 2013 ***Εθνική Στρατηγική Ένταξης 2019 ****Εθνική Στρατηγική Ένταξης 2021	* Αντιμετωπίζει θέματα σχετικά με τις άδειες διαμονής και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας. **Προσδιόρισε την προώθηση της ένταξης των μεταναστριών στο εκπαιδευτικό σύστημα, την ένταξη στην αγορά εργασίας και την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες, μεταξύ άλλων, ως σημαντικές συνιστώσες ένταξης. *** Υπογραμμίζει την ανάγκη για προεγκατάσταση των αιτούντων άσυλο, την ανάγκη για κοινωνική ένταξη των δικαιούχων διεθνούς προστασίας, μεταξύ άλλων δράσεων.
Ιταλία	* Ιταλικό Σύνταγμα (1948) **Νόμος 943/1986 ***Νόμος 39/1990, γνωστός ως «Νόμος Martelli» ****Νόμος 40/1998, γνωστός ως «Νόμος Turco-Napolitano» *****Νόμος 189/2002, γνωστός ως «Νόμος Bossi-Fini» *****Νόμος 173/2020 για τη μετανάστευση και τη διεθνή προστασία *****Νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο (2021)	* Αφιερώνει μερικές παραγράφους στην έννοια του φύλου, των γυναικών και των αλλοδαπών, με όρους ίσων δικαιωμάτων και κοινωνικής αξιοπρέπειας για όλους. Από τη θέσπιση του πρώτου μεταναστευτικού νόμου στην Ιταλία, το φαινόμενο προσεγγίζεται πρωτίστως και όλο και περισσότερο από την άποψη της εργασίας και της δημόσιας ασφάλειας (έκτακτη ανάγκη). ** Νόμος 943, πρώτος νόμος για τη μετανάστευση στην Ιταλία: το φαινόμενο αντιμετωπίζεται με επείγοντα και μη οργανικό τρόπο, ουσιαστικά από την άποψη της εργασίας (ρύθμιση των εργαζομένων μεταναστών εκτός ΕΕ και καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης). ** Νόμος 39, πρώτος οργανικός νόμος για τη μετανάστευση: εισάγει κοινωνικά μέτρα για τους μετανάστες, καθορίζει τους κανόνες εισόδου και παραμονής στην Ιταλία ή απόρριψης στα σύνορα, επαναπροσδιορίζει το καθεστώς του πρόσφυγα. **** Νόμος 40, πρώτος νόμος για τη μετανάστευση: ο πιο συνεπής και οργανικός νόμος για τη μετανάστευση μέχρι στιγμής, ο οποίος αποσκοπεί στην υπέρβαση της προσέγγισης έκτακτης ανάγκης. ***** Νόμος 189: προσδίδει περισσότερο έλεγχο στη μετανάστευση, ενισχύει τους κανονισμούς κατά της υποστήριξης και προώθησης της παράνομης μετανάστευσης και εισάγει το Σύστημα Προστασίας Αιτούντων Άσυλο και Προσφύγων (SPRAR). Λόγω της ακαμψίας του, ο Νόμος 189 αποτελούσε επανειλημμένα αντικείμενο κριτικής: ωστόσο, ακολουθήθηκε από ολόένα και πιο

		περιοριστικά νομοθετικά διατάγματα και νομοθετικές πράξεις για τη μετανάστευση, γνωστές ως «Πακέτα ασφαλείας» ή «Διατάγματα ασφαλείας». ***** Ο Νόμος 173 παρενέβη σε πολλά θέματα, ειδικά στη χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων για τη μετανάστευση και την ένταξη. ***** Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη μετανάστευση και το δικαίωμα στο άσυλο και τη διεθνή προστασία.
Πορτογαλία	*Σύνταγμα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (1976) **Το εθνικό σχέδιο εφαρμογής του παγκόσμιου συμφώνου για τη μετανάστευση και το στρατηγικό σχέδιο για τη μετανάστευση 2015-2020 *** Το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (AMIF)	* Κανονισμοί που αναγνωρίζουν το διεθνές δίκαιο. Οι κανόνες του γενικού διεθνούς δικαίου ενσωματώνονται αυτόματα στο εθνικό νομικό σύστημα. Υπάρχουν ορισμένες συγκεκριμένες διεθνείς συμβάσεις που πρέπει να διευθετηθούν μέσω της διαδικασίας επικύρωσης. ** Εθνική νομοθεσία που υιοθετεί πολιτικές ένταξης και ενσωμάτωσης. Έχουν αναπτυχθεί διάφορες πολιτικές για την προώθηση της ένταξης. ***Νομοθεσία που λαμβάνει υπόψη θέματα φύλου. Το FAMI έχει ένα ειδικό πρόγραμμα με στόχο την ανάπτυξη και την εφαρμογή πολιτικών ένταξης που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου.
Σλοβενία	* Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Σλοβενίας (1991) **Νόμος περί αλλοδαπών (2011 ... 2021) *** Νόμος για τη διεθνή προστασία (2016 ... 2021)	* Ορίζει το δικαίωμα στο άσυλο. **Ρυθμίζει την άδεια διαμονής κάνοντας διάκριση μεταξύ του καθεστώτος προσωρινής και μόνιμης διαμονής. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να επισημανθεί ότι εφόσον δεν υφίσταται συγκεκριμένη ρύθμιση, υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί νόμοι που μπορεί να αναφέρονται έμμεσα, κατά κάποιον τρόπο, στο εν λόγω θέμα.
Ισπανία	*Εθνικό πρόγραμμα για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης (2014-2020). **Οργανικός Νόμος 1/2004 της 28ης Δεκεμβρίου περί ολοκληρωμένων μέτρων προστασίας κατά της έμφυλης βίας ***Τρίτο σχέδιο για την ισότητα των φύλων στη Γενική Κρατική Διοίκηση και σε συνδεδεμένους ή εξαρτημένους δημόσιους φορείς ****Δεύτερο εθνικό σχέδιο δράσης για τις γυναίκες, την ειρήνη και την ασφάλεια (2017-2023)	*Προώθηση της ένταξης με αμφίδρομη προσέγγιση. Προβλέπονται συγκεκριμένα μέτρα για τις μετανάστριες. **Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στην περίπτωση των αλλοδαπών γυναικών. ***Πρωθεί την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων και βίας κατά των γυναικών. ****Θέτει σε προτεραιότητα τα δικαιώματα των γυναικών.

Γενικές ιδέες

Ο συνοπτικός πίνακας που παρουσιάζεται παραπάνω δείχνει ότι καθεμία από τις χώρες που αναλύθηκαν έχει κάποιον κανονισμό που προωθεί την ένταξη των μεταναστριών. Παρόλα αυτά, παρατηρούνται σημαντικές διαφορές ανάμεσα στα πλαίσια. Ενώ ορισμένοι από τους κανονισμούς/τα προγράμματα αφορούν αποκλειστικά την ομάδα των μεταναστριών (βλ. την περίπτωση της Γαλλίας), υπάρχουν άλλοι στους οποίους δεν λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της ομάδας των μεταναστριών (βλ. την περίπτωση της Σλοβενίας).

Μαθησιακά αντικείμενα/πρακτικές δραστηριότητες

Μαθησιακά αντικείμενα/πρακτικές δραστηριότητες

Όπως αναπτύχθηκε στην Ενότητα 2, αναγνωρίζουμε τη σημασία της διασφάλισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου και για κάθε άτομο, ανεξάρτητα από την καταγωγή, τη φυλή, τη θρησκεία, το φύλο κ.λπ. Αναγνωρίζουμε επίσης την ανάγκη να συμπεριληφθεί μια προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη της την οπτική του φύλου στα ανθρώπινα δικαιώματα, δεδομένης της ιδιαίτερης ευπάθειας των μεταναστριών.

Διάρκεια: 45 λεπτά

Στόχοι:

- Κατανόηση των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων ως καθολικά και αναφαίρετα.
- Προσδιορισμός του σκοπού και της σημασίας του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ για την Ασφαλή, Ομαλή και Τακτική Μετανάστευση.
- Προσδιορισμός της ανάγκης για μια προοπτική του φύλου στις διεθνείς και ευρωπαϊκές συνθήκες και πολιτικές.

Προκειμένου να ενισχυθεί η γνώση αυτής της ενότητας, προτείνουμε τις ακόλουθες δραστηριότητες.

Δραστηριότητα 1: Λαμβάνοντας υπόψη την αναγνώριση της ισότητας των φύλων στα ανθρώπινα δικαιώματα:

- Αναφέρετε τις διάφορες διεθνείς συνθήκες που περιλαμβάνουν την οπτική του φύλου. Σύμφωνα με αυτές, θεωρείτε ότι η οπτική του φύλου εισάγεται επαρκώς και με αποτελεσματικό τρόπο;
- Εξετάζοντας την ανάλυση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για την κοινωνική ένταξη και τη συμμετοχή στα κοινά των μεταναστριών, ποια συγκεκριμένα μέτρα γνωρίζετε που εφαρμόζονται επί του παρόντος για να ευνοηθεί η ένταξη των μεταναστριών; Δώστε μερικά παραδείγματα.
- Με βάση την τελευταία έκθεση του 2021 του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τη βία κατά των γυναικών (<https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/SRWomen/Pages/SRVAW.aspx>) Αναλογιστείτε πώς μπορεί να συμπεριληφθεί η οπτική του φύλου στην Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, σε περίπου 100 λέξεις.

Δραστηριότητα 2: λαμβάνοντας υπόψη την πραγματικότητα της βίας με βάση το φύλο:

- Δείτε αυτό το βίντεο σχετικά με το τι πρέπει να κάνετε σε περιπτώσεις έμφυλης βίας ενάντια γυναικών μεταναστριών (διαθέσιμο σε πολλές γλώσσες) που παρέχεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://www.youtube.com/watch?v=aBDS4kMVeUU&list=PLcWbnvGj8a45UpDmSz1w3ibHH2X6N-ypS>

Πιστεύετε ότι είναι πρακτικό και κατανοητό για μια γυναίκα που προέρχεται από μια υπο-Σαχάρια χώρα, που δεν έχει πάει ποτέ σχολείο και που δεν έχει ακούσει ποτέ για το δικαίωμα στο άσυλο;

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Όροι	Σημειώσεις	Πηγή
Κτήση ιθαγένειας	Κτήση ιθαγένειας θεωρείται οποιοσδήποτε τρόπος που μπορεί να γίνει κανείς υπήκοος, δηλαδή από τη γέννηση ή οποιαδήποτε στιγμή μετά τη γέννηση, αυτόματος ή μη, βάσει απόδοσης, δήλωσης, επιλογής ή εφαρμογής.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Ιθαγένεια / υπηκοότητα	Ο συγκεκριμένος νομικός δεσμός μεταξύ ενός ατόμου και του κράτους του, που αποκτάται μέσω γέννησης ή πολιτογράφησης, είτε με δήλωση, επιλογή, γάμο είτε με άλλα μέσα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Διπλή ιθαγένεια	Η ταυτόχρονη κατοχή δύο ή περισσότερων υπηκοοτήτων από το ίδιο πρόσωπο.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Μπλε κάρτα της Ε.Ε	Η εξουσιοδότηση που φέρει τον όρο Μπλε Κάρτα της ΕΕ που δίνει στον κάτοχό της το δικαίωμα να διαμένει και να εργάζεται στην επικράτεια κράτους μέλους της ΕΕ σύμφωνα με τους όρους της Οδηγίας 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου (Οδηγία για τη Μπλε Κάρτα).	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Οικογενειακή επανένωση	Η σύναψη οικογενειακής σχέσης που είναι είτε: α) η είσοδος και η διαμονή σε κράτος μέλος της ΕΕ, σύμφωνα με την Οδηγία 2003/86/ΕΚ του Συμβουλίου (Οδηγία για την οικογενειακή επανένωση), από μέλη της οικογένειας υπηκόου τρίτης χώρας που διαμένει νόμιμα σε αυτό το κράτος μέλος της ΕΕ («χορηγός»), προκειμένου να διατηρηθεί η οικογενειακή μονάδα, είτε η οικογενειακή σχέση προέκυψε πριν είτε μετά την είσοδο του χορηγού ή β) μεταξύ πολίτη της Ένωσης και υπηκόου τρίτης χώρας εγκατεστημένο εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος στη συνέχεια εισέρχεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Ενδοϋπηρεσιακώς	Υπήκοος τρίτης χώρας που υπόκειται σε	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο

μετατιθέμενος	προσωρινή απόσπαση από επιχείρηση εγκατεστημένη εκτός της επικράτειας κράτους μέλους της ΕΕ και με την οποία ο υπήκοος τρίτης χώρας δεσμεύεται με σύμβαση εργασίας σε οντότητα που ανήκει στην επιχείρηση ή στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων εγκατεστημένος εντός αυτής της επικράτειας.	και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Δίκαιο του αίματος	Ο προσδιορισμός της ιθαγένειας ενός ατόμου με βάση την ιθαγένεια των γονέων του (ή του ενός γονέα ή ενός συγκεκριμένου γονέα) κατά τη γέννηση του ατόμου-στόχου και κατά τη στιγμή της απόκτησης της ιθαγένειας από το άτομο-στόχο (τα δύο χρονικά σημεία διαφέρουν σε περιπτώσεις απόκτησης μετά τη γέννηση).	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Δίκαιο του εδάφους	Η αρχή ότι η ιθαγένεια ενός ατόμου καθορίζεται με βάση τη χώρα γέννησής του.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Επί μακρόν διαμένων	Υπήκοος τρίτης χώρας που έχει καθεστώς επί μακρόν διαμένοντος, όπως προβλέπεται από τα άρθ. 4 έως 7 της Οδηγίας 2003/109/ΕΚ του Συμβουλίου (Οδηγία για τους Μακρόν Διαμένοντες) ή όπως προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Απώλεια ιθαγένειας	Οποιοσδήποτε τρόπος απώλειας της ιδιότητας του πολίτη μιας χώρας, εκούσια ή ακούσια, αυτόματα ή με πράξη δημοσίων αρχών.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Πολιτογράφηση	Οποιοσδήποτε τρόπος κτήσης ιθαγένειας μετά τη γέννηση που δεν κατείχε προηγουμένως το πρόσωπο-στόχος και που απαιτείται αίτηση από αυτό το πρόσωπο ή τον νομικό του εκπρόσωπο, καθώς και πράξη χορήγησης ιθαγένειας από δημόσια αρχή.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Άδεια διαμονής	Οποιαδήποτε άδεια που εκδίδεται από τις αρχές ενός κράτους μέλους της ΕΕ που επιτρέπει σε υπήκοο τρίτων χωρών να διαμένει νόμιμα στην επικράτειά του,	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf

	σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.265/2010 (Κανονισμός για τις θεωρήσεις εισόδου μακράς διαμονής).	09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Εποχικά εργαζόμενοι	Υπήκοος τρίτης χώρας που διατηρεί τον κύριο τόπο διαμονής του σε τρίτη χώρα και διαμένει νόμιμα και προσωρινά στην επικράτεια κράτους μέλους της ΕΕ για την άσκηση δραστηριότητας που εξαρτάται από την πάροδο των εποχών, με μία ή περισσότερες εργασίες ορισμένου χρόνου και με συμβάσεις που συνάπτονται απευθείας μεταξύ του εν λόγω υπηκόου τρίτης χώρας και του εργοδότη που είναι εγκατεστημένος σε αυτό το κράτος μέλος της ΕΕ.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Ενιαία άδεια	Άδεια διαμονής που εκδίδεται από τις αρχές ενός κράτους μέλους της ΕΕ μετά από ενιαία διαδικασία αίτησης, επιτρέποντας στο υπήκοο τρίτης χώρας να διαμένει νόμιμα στην επικράτειά του για λόγους εργασίας.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Υπήκοος τρίτης χώρας	Κάθε πρόσωπο που δεν είναι πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά την έννοια του άρθρου 20 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ και δεν είναι πρόσωπο που απολαμβάνει το δικαίωμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ελεύθερη κυκλοφορία, όπως ορίζεται στο άρθρο 2(5) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/399 (Κώδικας Συνόρων Σένγκεν).	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Άδεια διαμονής για εργασία	Σε παγκόσμιο πλαίσιο, η άδεια διαμονής για εργασία είναι ένα νομικό έγγραφο που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή ενός κράτους που επιτρέπει την απασχόληση μεταναστών εργαζομένων στη χώρα υποδοχής κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας. Στο πλαίσιο της ΕΕ, η άδεια διαμονής για εργασία είναι ένα νομικό έγγραφο που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή ενός κράτους μέλους της ΕΕ στο οποίο αναφέρεται το δικαίωμα υπηκόου τρίτης χώρας να εργάζεται στην επικράτειά του κατά τη διάρκεια ισχύος της άδειας.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη	Δικαιώματα υγειονομικής περίθαλψης που απολαμβάνουν υπήκοοι τρίτων χωρών (μετανάστες, αιτούντες διεθνούς προστασία και πρόσφυγες) στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις χώρες καταγωγής τους.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf

Ωφέληματα κοινωνικής προστασίας	Μεταφορές, σε μετρητά ή σε είδος, μέσω συστημάτων κοινωνικής προστασίας σε νοικοκυριά και άτομα για την απαλλαγή τους από το βάρος ενός ή περισσότερων από τους κινδύνους που ορίζονται στο σύστημα αμοιβαίας πληροφόρησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κοινωνική προστασία.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Αφομοίωση	Η διαδικασία με την οποία η πολιτιστική έκφραση μιας μειονοτικής ομάδας απορροφάται στην κυρίαρχη κουλτούρα της χώρας υποδοχής. Η διαδικασία προκύπτει από δημόσια μέτρα και κοινωνικές πρακτικές που συμβάλλουν στο λεπτή εξάλειψη των πολιτισμικών στοιχείων προέλευσης, αντικαθιστώντας τα με τα χαρακτηριστικά του κυρίαρχου πολιτισμού που αφορούν τη γλώσσα, τις παραδόσεις, τις αξίες και τις συμπεριφορές.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0, σελ. 34 Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση, σελ. 12.
Πολιτιστική ποικιλομορφία	Κοινότητα ή ομάδα στην οποία μπορεί να εντοπιστεί μια ποικιλία πολιτιστικών και κοινωνικών διαφορών. Αυτές οι διαφορές βασίζονται σε διάφορες μορφές εκφράσεων με βάση τη φυλή, την εθνότητα, την εθνικότητα, τη θρησκεία, το φύλο, το γένος, την κοινωνικοοικονομική θέση, τη γλώσσα, τις σωματικές και ψυχολογικές ικανότητες, τις πεποιθήσεις, τις αξίες και τις παραδόσεις.	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση, σελ. 41.
Αίσθημα του ανήκειν	Υποκειμενική εμπειρία που απορρέει από κοινωνικές αλληλεπιδράσεις, σε ατομικό και δημόσιο επίπεδο, και που προκαλεί την αίσθηση του ανήκειν στη χώρα υποδοχής. Αυτό το συναίσθημα εξαρτάται από ένα σύνολο μεταβλητών, δηλαδή τη γλωσσική επάρκεια, τη συμμετοχή στις τοπικές κοινότητες, την ανταπόκριση στις κοινωνικές υπηρεσίες και το επίπεδο ικανοποίησης από τη ζωή. Το αίσθημα του ανήκειν επηρεάζεται από τη δυναμική μεταξύ του πολιτισμού από τη χώρα καταγωγής και του πολιτισμού της χώρας υποδοχής.	Adapted Lähdesmäki, T., Mäkinen, K., Čeginskas, V. L. A., & Kaasik-Krogerus, S. (2021). Politics of Belonging: Concepts and Method. In <i>Europe from Below: Notions of Europe and the European among Participants in EU Cultural Initiatives</i> (pp. 25–44). Brill. http://www.jstor.org/stable/10.1163/j.ctv1sr6j1b.7 Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2020). Γλωσσάρι φιλικό προς τα μέσα για τη μετανάστευση: Γυναίκες μετανάστριες εργαζόμενες και τερματισμός της βίας κατά των γυναικών (EVAW), σελ. 4.
Φύλο (γένος)	Κοινωνική κατασκευή διαφορετικών	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας

	ρόλων που ανατίθενται σε άνδρες και γυναίκες που αφορούν οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές πτυχές. Οι ρόλοι των φύλων θεωρούνται κατάλληλοι για άτομα ενός συγκεκριμένου φύλου και επηρεάζουν τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών, οδηγώντας τελικά σε ανισότητες και διαφορετικές ίσες ευκαιρίες. Ο όρος φύλο (γένος) συχνά συγχέεται με το «βιολογικό φύλο», το οποίο περιλαμβάνει βιολογικές διαφορές.	(2020). Γλωσσάρι φιλικό προς τα μέσα για τη μετανάστευση: Γυναίκες μετανάστριες εργαζόμενες και τερματισμός της βίας κατά των γυναικών (EVAW), σελ. 8. Γραφείο του Ειδικού Συμβούλου για Θέματα Φύλου και Προώθηση των Γυναικών (OSAGI) Ηνωμένα Έθνη, Ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου, ορισμοί και έννοιες. https://www.un.org/womenwatch/osagi/conceptsanddefinitions.htm
Ταυτότητα Φύλου	Εσωτερική και ατομική εμπειρία που αισθάνεται κάθε άτομο σχετικά με το φύλο με το οποίο ταυτίζεται, το οποίο μπορεί να αντιστοιχεί ή να μην αντιστοιχεί στο φύλο που του αποδόθηκε κατά τη γέννηση. Η ταυτότητα φύλου μπορεί να είναι ίδια ή διαφορετική από το φύλο με το οποίο γεννήθηκε το άτομο και μπορεί ακόμη και να μην αντιστοιχεί σε κανένα από τα δύο. Τα άτομα μπορεί να συνειδητοποιήσουν την ταυτότητα φύλου τους σε διαφορετικά στάδια της ζωής και η έκφρασή της μπορεί να αποκαλυφθεί μέσω της ένδυσης, της συμπεριφοράς και της προσωπικής εμφάνισης. «Η ταυτότητα φύλου είναι μόνο μία από τις πολλές πιθανές κοινωνικές ταυτότητες».	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2020). Γλωσσάρι φιλικό προς τα μέσα για τη μετανάστευση: Γυναίκες μετανάστριες εργαζόμενες και τερματισμός της βίας κατά των γυναικών (EVAW), σελ. 18. Wood, W., Eagly, A. (2009).
Ταυτότητα	Η ταυτότητα μεταφράζει την εικόνα που έχει κάποιος για τον εαυτό του σε σχέση με τους άλλους. Από οντολογική άποψη, φέρει την ουσία της ύπαρξης, η οποία είναι μεταβλητή, ειδικά όταν λαμβάνει κανείς υπόψη χαρακτηριστικούς παράγοντες όπως η εθνικότητα, η εθνότητα, η φυλή, η θρησκεία, ο σεξουαλικός προσανατολισμός, το φύλο και οι συμπεριφορές. Η ταυτότητα αναφέρεται σε κοινωνικές κατηγορίες και πηγές του αυτοσεβασμού ή της αξιοπρέπειας του ατόμου. Υπό αυτή την έννοια, το άτομο δεν υπάρχει απομονωμένο από το κοινωνικό του πλαίσιο. Με τη σειρά της, η κοινωνία δεν είναι αποκομμένη από διαδικασίες ταυτότητας, γεγονός που καθιστά την	Συμβούλιο της Ευρώπης, Γλωσσάρι βασικής ορολογίας https://www.coe.int/en/web/autobiography-intercultural-encounters/glossary Fearon, J. (1999). What is identity (as we now use the word)?, p. 3. https://web.stanford.edu/group/fearon-research/cgi-bin/wordpress/wp-content/uploads/2013/10/What-is-Identity-as-we-now-use-the-word-.pdf

Υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης	έννοια ρευστή και ποικιλόμορφη. Δράσεις και συμπεριφορές που αναπτύχθηκαν με σκοπό την αποδόμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων με στόχο τη μείωση των διακρίσεων με ταυτόχρονη προώθηση αποτελεσματικών συνθηκών συμμετοχής στην κοινωνία. Οι υπηρεσίες κοινωνικής ένταξης ενημερώνουν και προωθούν ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας, διευκρινίζοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μεταναστών, μεταδίδοντας και παρακολουθώντας τη διαδικασία νομιμοποίησης στη χώρα υποδοχής, επισημαίνοντας λύσεις που σχετίζονται με την υγεία, την εκπαίδευση ή τη νομική υποστήριξη.	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2020). Γλωσσάρι φιλικό προς τα μέσα για τη μετανάστευση: Έκδοση μετανάστριες εργαζόμενες και τερματισμός της βίας κατά των γυναικών (EVAW).
Πολιτικές κοινωνικής ένταξης	Συνίστανται στο σχεδιασμό μέσων δημόσιας πολιτικής που εγγυώνται την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων του πολίτη σε όλους τους τομείς της ζωής. Οι στρατηγικές ένταξης επικεντρώνονται στη διασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των πολιτών όλων των ομάδων (συμπεριλαμβανομένων των μειονοτήτων). Οι πολιτικές κοινωνικής ένταξης εκφράζουν συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα σε πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο. Στον τομέα της μετανάστευσης, οι πολιτικές κοινωνικής ένταξης σχεδιάζονται σε τομείς όπως η υγεία, η κοινωνική ασφάλιση, η εργασία, τα συνεταιριστικά κινήματα και άλλα. Αυτές οι πρακτικές συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή και στη ζωτικότητα της κοινωνίας των πολιτών, συμβάλλοντας στη μεγαλύτερη έκφραση της πολιτιστικής πολυμορφίας.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0.
Πρακτικές κοινωνικής ένταξης	Οι πρακτικές κοινωνικής ένταξης αναφέρονται στις ενέργειες, τις δυναμικές και τις στρατηγικές για την προώθηση της διαδικασίας βελτίωσης της ικανότητας, των ευκαιριών και της αξιοπρέπειας των ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση λόγω της ταυτότητάς τους, να συμμετέχουν στην κοινωνία.	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση.
Διαδικασίες ένταξης	Μέθοδος, συστήματα ή αλληλουχίες ενεργειών που διευκολύνουν ή επιτρέπουν την ενσωμάτωση στοιχείων μιας μειονοτικής ομάδας στην κυρίαρχη	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση.

	ομάδα. Αυτές οι διαδικασίες είναι πολύπλοκες και πολυδιάστατες και συνεπάγονται την εξέταση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μεταναστών και των κοινωνιών των χωρών διέλευσης ή προορισμού. Η ένταξη απαιτεί την πρόσβαση σε διαφορετικά είδη υπηρεσιών, την αγορά εργασίας και τον προσδιορισμό και τον σεβασμό ενός βασικού συνόλου αξιών που δεσμεύουν τους μετανάστες και τις κοινότητες υποδοχής σε έναν κοινό σκοπό.	
Ένταξη	Στο πλαίσιο της ΕΕ, η ένταξη είναι μια δυναμική, αμφίδρομη διαδικασία αμοιβαίας στέγασης από όλους τους μετανάστες και τους γηγενείς υπηκόους (EMN, 2018, σελ.214).	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Διαπολιτισμικότητα	Αναφέρεται στη σχέση μεταξύ των πολιτισμών. Οι διαπολιτισμικές προοπτικές χαρακτηρίζονται από τη σκοπιμότητα των αλληλεπιδράσεων, της μάθησης και της αμοιβαίας ανταλλαγής μεταξύ διαφορετικών πολιτισμών. Προβλέπουν μια αποτελεσματική συνύπαρξη μεταξύ ανθρώπων από διαφορετικούς πολιτισμούς και τη δυνατότητα αποτελεσματικής ανταλλαγής γνώσεων και τρόπων ύπαρξης και ζωής. Η διαπολιτισμικότητα από την άποψη του φύλου (γένους) επιδιώκει να προωθήσει την ενδυνάμωση των γυναικών και των κοριτσιών καταπολεμώντας τα εμπόδια που διατηρούν τις ανισότητες.	UNESCO. Ποικιλομορφία Πολιτισμικών Εκφράσεων. https://en.unesco.org/creativity/in-terculturality Άρθρο 4.8 της Σύμβασης για την Προστασία και Προώθηση της Ποικιλομορφίας της Πολιτιστικής Έκφρασης.
Μετανάστευση	Ο όρος μετανάστευση προσδιορίζεται με μια ευρύτερη έννοια. Αντιστοιχεί σε μια διαδικασία μετατόπισης που καλύπτει κάθε είδους μετακίνηση ανθρώπων, ομάδων ή ατόμων από το ένα μέρος στο άλλο προς αναζήτηση καλύτερων συνθηκών και επιπέδων διαβίωσης. Η μετακίνηση ανθρώπων περιλαμβάνει τη διεθνή μετανάστευση (διασυνοριακή σε άλλο κράτος) και την εσωτερική μετανάστευση (μετακίνηση εντός της χώρας). Η διαδικασία μετανάστευσης θεωρείται πάντα με διάρκεια πάνω από ένα έτος ανεξάρτητα από τη διάρκεια, τη	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0, σελ. 255 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2020). Γλωσσάρι φιλικό προς τα μέσα για τη μετανάστευση: Έκδοση μετανάστριες εργαζόμενες και τερματισμός της βίας κατά των γυναικών (EVAW)

	σύνθεση ή τα αίτια. Περιλαμβάνει τη μετανάστευση προσφύγων, εκτοπισμένων, ξεριζωμένων ατόμων, περιβαλλοντικών μεταναστών, οικονομικών μεταναστών και ατόμων που μετακινούνται για άλλους λόγους, π.χ. πολιτική δίωξη, συγκρούσεις, οικογενειακή επανένωση.	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Διεθνές Μεταναστευτικό Δίκαιο. Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση. Σελ. 132
Πολυπολιτισμικότητα	Ένα μοντέλο που προτείνει μια κοινωνία βασισμένη στην αρχή ότι ο καθένας έχει μια κοινότητα, κάθε κοινότητα έναν πολιτισμό και κάθε πολιτισμός τον δικό του χώρο και τα απaráβata όρια. Βασίζεται σε μια πολιτική που προσυπογράφει την αρχή της πολιτιστικής πολυμορφίας και υποστηρίζει το δικαίωμα διαφορετικών πολιτισμών και εθνοτικών ομάδων να διατηρούν διακριτές πολιτιστικές ταυτότητες διασφαλίζοντας τη δίκαιη πρόσβασή τους στην κοινωνία, ενστερνίζοντας τις συνταγματικές αρχές και τις κοινές αξίες που επικρατούν στην κοινωνία. Τονίζει τις πολιτισμικές διαφορές και τους διαφορετικούς πολιτισμούς που υπάρχουν ο ένας γύρω από τον άλλο χωρίς απαραίτητα μεγάλη επαφή ή συμμετοχική αλληλεπίδραση.	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Διεθνές Μεταναστευτικό Δίκαιο. Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση. Σελ. 142 Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0, σελ. 265
Κοινότητα	Η κοινότητα είναι μια ομάδα ανθρώπων που ενώνονται με παρόμοια συμφέροντα και έχουν κοινά συμφέροντα. Με άλλα λόγια, είναι ομάδες οργανωμένες μεταξύ τους σύμφωνα με ορισμένους στόχους και μοιράζονται κοινές αξίες και πεποιθήσεις με βάση τη γλώσσα, τα έθιμα, την πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά, τη γεωγραφική θέση και την παγκόσμια προοπτική. Μέσα σε μια κοινότητα, είναι σύνηθες να δημιουργείται μια αμοιβαία ταυτότητα που είναι διαφορετική από άλλες ομάδες. Συνήθως οι κοινότητες μεταναστών υποστηρίζονται από άλλους μετανάστες από την ίδια εθνικότητα, γεγονός που συμβάλλει στη δημιουργία και διατήρηση άτυπων δικτύων που παίζουν ρόλο στην καθοδήγηση και τη διατήρηση του δικού τους πολιτισμού για τις μελλοντικές γενιές.	Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (2019). Διεθνές Μεταναστευτικό Δίκαιο. Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση.
Ενδυνάμωση	(γυναικών ε., μεταναστριών ε.) Είναι μια διαδικασία ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης, της αυτοπεποίθησης, της	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2020). Γλωσσάρι φιλικό προς τα μέσα για τη μετανάστευση: Γυναίκες μετανάστριες

	αυτονομίας και της αυτοδιάθεσης ενός ατόμου, που έχει ως αποτέλεσμα μεγαλύτερο έλεγχο της ζωής του και μεγαλύτερη προσωπική ανάπτυξη, ικανότητα υπεράσπισης και αντίστασης στις αντιξοότητες. Απευθύνεται σε ομάδες που για διάφορους λόγους βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση. Η ενδυνάμωση των γυναικών περιλαμβάνει την προώθηση της αυξημένης συμμετοχής στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων σε όλες τις πτυχές της ζωής. Η ενδυνάμωση των μεταναστριών πρέπει να βασίζεται στη βελτίωση της αυτοπεποίθησης, της αυτοεκτίμησης και των ικανοτήτων ως μέρος μιας διαδικασίας οικοδόμησης, συνεργασίας και αλληλεγγύης. Η ενδυνάμωση των γυναικών βασίζεται σε μια διαδικασία προόδου προς την ισότητα.	εργαζόμενες και τερματισμός της βίας κατά των γυναικών (EVAW), σελ. 22. Οντότητα των Ηνωμένων Εθνών για την Ισότητα των Φύλων και την Ενδυνάμωση των Γυναικών. Έννοιες και ορισμοί. https://www.un.org/womenwatch/osagi/conceptsanddefinitions.htm
Αλλοδαπός	Στο παγκόσμιο πλαίσιο, ένα άτομο που δεν είναι υπήκοος (ιθαγενής ή πολίτης) ενός δεδομένου κράτους. Στο πλαίσιο της ΕΕ, πρόσωπο που δεν είναι υπήκοος κράτους μέλους της ΕΕ.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Ετερότητα	Η ετερότητα είναι μια έννοια φιλοσοφικής προέλευσης που σημαίνει «ο χαρακτήρας του άλλου» και «την αναγνώριση του άλλου στη διαφορά του/της», η διαφορά νοείται ως εθνική, κοινωνική, πολιτιστική ή θρησκευτική.	Lalande André, <i>Dictionnaire de philosophie</i>, éd. PUF, Paris, 1993
Εθνικοποίηση	Η εθνικοποίηση αναφέρεται σε μια διαδικασία κατά την οποία οι άνθρωποι λανθασμένα ή σωστά τοποθετούνται σε μια εθνική ομάδα με βάση την καταγωγή, την εμφάνιση ή τον τρόπο ζωής τους. Η συμπεριφορά των ανθρώπων εξηγείται κυρίως με βάση μια υποτιθέμενη εθνότητα.	Διαμορφώθηκε από Jean-Loup Amselle in <i>L'Ethnicisation de la France</i> (Éditions Lignes, 2011).
Ρατσισμός	Ρατσισμός, που ονομάζεται επίσης φυλετική διάκριση, είναι η πεποίθηση ότι οι άνθρωποι μπορούν να χωριστούν σε ξεχωριστές και αποκλειστικές βιολογικές οντότητες που ονομάζονται «φυλές». Ότι δηλαδή υπάρχει αιτιώδης σύνδεση μεταξύ κληρονομικών φυσικών χαρακτηριστικών και χαρακτηριστικών της προσωπικότητας, της διάνοιας, της ηθικής και άλλων πολιτιστικών και	https://www.britannica.com/topic/racism

	συμπεριφορικών χαρακτηριστικών· και ότι κάποιες φυλές είναι εγγενώς ανώτερες από άλλες.	
Θεσμικός ρατσισμός	Η έννοια του «θεσμικού ρατσισμού» χρησιμοποιείται για την ονομασία ενός φαινομένου που χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι, παρά τη νομοθεσία που προωθεί την ισότητα μεταξύ των πολιτών, όσοι προέρχονται από μειονοτικά υπόβαθρα βρίσκονται συχνά σε μειονεκτική θέση. Ονομάζοντας το φαινόμενο, μπορούμε να προσπαθήσουμε να εντοπίσουμε τους μηχανισμούς και πιθανώς να καταπολεμήσουμε τις πηγές της ανισότητας.	"Le racisme institutionnel : de l'invention politique à la recherche d'outils", Audrey Osler, Hugh Starkey, Migrations Société, 2010/5 N° 131 pages 133 à 152 DOI 10.3917/migra.131.0133
Κρατικός ρατσισμός	Ο κρατικός ρατσισμός, που επίσης εννοείται ως «θεσμικός ρατσισμός», είναι ιστορικά θεσμοθετημένος ρατσιστικός διαχωρισμός. Ο όρος «φυλή» αναφέρεται στη συνέχεια στην εθνική της διάσταση. Στη σύγχρονη εποχή στη Δύση, οι υποστηρικτές αυτής της έννοιας που συζητείται ή επικρίνεται την κατανοούν με την έννοια της συστημικής διάκρισης που αφορά το κράτος. Ο όρος «φυλή» αναφέρεται σε μια κοινωνική κατασκευή.	Saïd Bouamama, <i>Des classes dangereuses à l'ennemi intérieur</i> , Syllepse Eds, 2021.
Φυλετισμός	Η έννοια του φυλετισμού αναφέρεται στη διαδικασία κατηγοριοποίησης και παραγωγής φυλετικών ιεραρχιών μέσα σε μια δεδομένη κοινωνία. Αυτή η διαδικασία συνίσταται στη ριζοσπαστικοποίηση των αντιληπτών διαφορών μεταξύ ατόμων ή ομάδων που ιεραρχούνται βάσει βιολογικών κριτηρίων, με σκοπό την κυριαρχία, την εκμετάλλευση ή τον αποκλεισμό των κατώτερων και αλλοιωμένων ομάδων εντός αυτής της σχέσης εξουσίας.	Suzie Telep, "Racialisation", <i>Langage et société</i> , 2021/HS1, pp. 289 à 292.
Σεξισμός	Ο σεξισμός είναι η διάκριση με βάση το φύλο ενός ατόμου ή κατ' επέκταση στο ίδιο το φύλο. Ο σεξισμός συνδέεται με την προκατάληψη και την έννοια των στερεοτύπων και των ρόλων των φύλων, που μπορεί να περιλαμβάνει την πεποίθηση ότι το ένα φύλο ή γένος είναι εγγενώς ανώτερο από το άλλο. Στην ακραία του μορφή, μπορεί να ενθαρρύνει τη σεξουαλική παρενόχληση, τον βιασμό ή άλλες μορφές σεξουαλικής βίας. Ο	Λεξικό Larousse

	σεξισμός αναφέρεται επίσης στις διακρίσεις λόγω φύλου με τη μορφή της ανισότητας των φύλων. Στόχος του σεξισμού είναι κυρίως οι γυναίκες.	
Διατομεακότητα	Η διατομεακότητα ή διατομεακισμός είναι μια έννοια που χρησιμοποιείται στην κοινωνιολογία και την πολιτική σκέψη, η οποία αναφέρεται στην κατάσταση των ανθρώπων που βιώνουν πολλές μορφές διαστρωμάτωσης, κυριαρχίας ή διακρίσεων ταυτόχρονα σε μια κοινωνία.	Patricia Hill Collins, <i>Intersectionality as Critical Social Theory: Intersectionality as Critical Social Theory</i> , Duke University Press, 2019
Καταπίεση	Η κοινωνική καταπίεση αναφέρεται στην καταπίεση που επιτυγχάνεται με κοινωνικά μέσα και έχει κοινωνική εμβέλεια – επηρεάζει ολόκληρες κατηγορίες ανθρώπων. Συμβαίνει κάθε φορά που μια ομάδα κατέχει την εξουσία πάνω σε μια άλλη στην κοινωνία μέσω του ελέγχου των κοινωνικών θεσμών, νόμων, εθίμων και κανόνων της κοινωνίας.	https://www.crrf-fcrr.ca/fr/bibliotheque/glossaire-fr-fr-1/item/27171-oppression-sociale
Νομιμοποίηση	Στο πλαίσιο της ΕΕ, κρατική διαδικασία με την οποία παρανόμως στους διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών απονέμεται νόμιμος κατάσταση.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf , σελ.315
Ξενοφοβία	Στάσεις, προκαταλήψεις και συμπεριφορές που απορρίπτουν, αποκλείουν και συχνά δυσφημούν πρόσωπα, με βάση την αντίληψη ότι είναι ξένοι ή ξένοι στην κοινότητα, κοινωνία ή εθνική ταυτότητα.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2018) Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf , σελ.407
Αλλοφοβία	Αποστροφή προς την ετερότητα ή εχθρική συμπεριφορά προς άτομα από άλλη κουλτούρα ή θρησκεία.	http://www.encyclopedie.fr/definition/allophobie
Ισλαμοφοβία	Η Ισλαμοφοβία είναι ένας πολύσημος όρος, ο οποίος ετυμολογείται ως ο φόβος ή ο τρόμος του Ισλάμ, αλλά μπορεί επίσης να σημαίνει εχθρότητα προς το Ισλάμ ή τους Μουσουλμάνους, αν και δεν υπάρχει συναίνεση σήμερα.	Προσαρμοσθήκα από La Commission nationale consultative des droits de l'Homme (CNCDH) στην ετήσια έκθεσή της για το 2013
Κοινωνική πρόνοια	(σ. ευεξία) Η ευημερία μιας κοινότητας ή μιας κοινωνίας γενικότερα, αντανάκλαται στην ευημερία των μεμονωμένων μελών της με ιδιαίτερη προσοχή σε θέματα υγείας και οικονομίας [προσαρμογή από το Λέξικο,	Προσαρμογή από Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, 2019, <i>Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση</i> , σελ. 197 & Merriam-Webster, 2022 & Cambridge Λεξικό, 2022.

	2022 & OxfordReference, 2022]. Κοινωνική πρόνοια ή Σ. προστασία. Το σύνολο των οργανωμένων δημόσιων (κρατικών/κυβερνητικών) ή ιδιωτικών υπηρεσιών, πολιτικών και προγραμμάτων που στοχεύουν στην πρόληψη, μείωση και εξάλειψη των οικονομικών και κοινωνικών ευπαθειών στη φτώχεια και τη στέρηση μειονεκτούντων ομάδων (φτωχοί, ασθενείς, ηλικιωμένοι κ.λπ.).	
Κράτος πρόνοιας (σύστημα)	Ένα πολιτικό σύστημα στο οποίο το κράτος αναλαμβάνει να προστατεύει την ατομική και συλλογική ευημερία των πολιτών του, ιδιαίτερα εκείνων που έχουν οικονομική ή κοινωνική ανάγκη, παρέχοντας μια σειρά από υπηρεσίες όπως υγειονομική περίθαλψη, ανεργία, εκπαίδευση, συντάξεις και άλλα επιδόματα πρόνοιας. ένα κράτος/έθνος/χώρα που χαρακτηρίζεται από τη λειτουργία του συστήματος του κράτους πρόνοιας, που χρηματοδοτείται τόσο από τη φορολογία όσο και από την εθνική ασφάλιση.	Προσαρμογή από το Λεξικό Cambridge, 2022 & Λεξικό, 2022 & Giddens, 2009, <i>Sociology</i> , p. 1137 & OxfordReference, 2022 & Merriam-Webster, 2022.
Ανθρώπινα δικαιώματα	(οπτική ανθρωπίνων δικαιωμάτων) Συμφωνημένα διεθνή πρότυπα που αναγνωρίζουν και προστατεύουν την αξιοπρέπεια και την ακεραιότητα κάθε ατόμου, χωρίς καμία διάκριση (Κύριο Γλωσσάρι Όρων της UNHCR). Τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν μέρος του εθιμικού διεθνούς δικαίου και ορίζονται σε μια ποικιλία εθνικών, περιφερειακών και διεθνών νομικών εγγράφων που γενικά αναφέρονται ως μέσα για τα ανθρώπινα δικαιώματα [EMN Γλωσσάρι, 2018, σελ. 195]. Ένα σύνολο βασικών δικαιωμάτων που θεωρούνται ότι ανήκουν σε όλα τα άτομα και τα οποία κάθε άνθρωπος ον πρέπει να έχει δικαίωμα. αστικά και πολιτικά δικαιώματα: το δικαίωμα στη ζωή, τη δικαιοσύνη, την ελευθερία, την ελευθερία της έκφρασης ή την ελευθερία από παράνομη φυλάκιση, βασανιστήρια, εκτέλεση· κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά δικαιώματα: δικαίωμα συμμετοχής στον πολιτισμό, δικαίωμα στη πρόσβαση σε φαγητό, στην εργασία και στην εκπαίδευση.	Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zobnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i> , σελ. 19 & OxfordReference, 2022 & Merriam-Webster, 2022 & Cambridge Λεξικό, 2022 & Λεξικό, 2022.

(Ανθρώπινα) δικαιώματα γυναικών	(συν. ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών). Δικαιώματα που προάγουν μια θέση νομικής, πολιτικής και κοινωνικής ισότητας των γυναικών σε σχέση με τους άνδρες και της δίκαιης μεταχείρισης για τις γυναίκες, καθώς και για τους άνδρες, σε όλους τους τομείς της κοινωνίας. Τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών ως αναπαλλοτρίωτο, αναπόσπαστο και αδιαίρετο μέρος των οικουμενικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δηλαδή η αναγνώριση ότι τα δικαιώματα των γυναικών είναι ανθρώπινα δικαιώματα και ότι οι γυναίκες βιώνουν αδικίες αποκλειστικά λόγω του φύλου τους.	Προσαρμογή από το OxfordReference, 2022 & Λεξικό, 2022 & Cambridge Λεξικό, 2022 & Merriam-Webster, 2022. Προσαρμογή από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004, <i>Γλωσσάρι όρων φύλου και ανάπτυξης</i>, σελ. 4 & Χριστοδούλου, Zobnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i>, σελ. 31.
Προστασία (ανθρωπίνων) δικαιωμάτων	Προσέγγιση βασισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα (ΠΑΔ). Η ΠΑΔ είναι ένα εννοιολογικό πλαίσιο για τη διαδικασία της ανθρώπινης ανάπτυξης που βασίζεται κανονιστικά στα διεθνή πρότυπα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στοχεύει λειτουργικά στην προώθηση και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: αυτή η προσέγγιση συνεπάγεται συνειδητή και συστηματική προσοχή στα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλες τις πτυχές της ανάπτυξης. Ο στόχος της ΠΑΔ είναι να δώσει τη δυνατότητα στους ανθρώπους (κατόχους δικαιωμάτων) να πραγματοποιήσουν τα δικαιώματά τους και να ενισχύσει το κράτος (φορείς του καθήκοντος) να συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά τους ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι υποχρεώσεις των κρατών για τα ανθρώπινα δικαιώματα απαιτούν από αυτά να σέβονται, να προστατεύουν και να εκπληρώνουν τα δικαιώματα των γυναικών και των κοριτσιών, μαζί με τα δικαιώματα των ανδρών και των αγοριών.	Προσαρμογή από τη UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 9.
Χειραφέτηση/Απελευθέρωση	(γυναικών α., μεταναστριών α.) Η δράση ή η διαδικασία χειραφέτησης, δηλαδή η απελευθέρωση από νομικούς, κοινωνικούς ή πολιτικούς περιορισμούς, δηλαδή από τον έλεγχο ή την εξουσία άλλου ατόμου· η ενέργεια ή η διαδικασία	Προσαρμογή από το OxfordReference, 2022 & Λεξικό, 2022 & Merriam-Webster, 2022 & Cambridge Λεξικό, 2022. Γυναικεία/γυναικεία χειραφέτηση ή απελευθέρωση των γυναικών: η

	απελευθέρωσης από νομικούς, κοινωνικούς ή πολιτικούς περιορισμούς και παροχή κοινωνικής ή πολιτικής ελευθερίας και δικαιωμάτων (συν. απελευθέρωση, π.χ. χειραφέτηση από τη δουλεία). η πράξη της απελευθέρωσης από οποιαδήποτε ελεγκτική επιρροή, όπως παραδοσιακά ήθη ή πεποιθήσεις.	δράση ή η διαδικασία για την επίτευξη της ισότητας για τις γυναίκες σε όλους τους τομείς της κοινωνίας (π.χ. το <i>κίνημα απελευθέρωσης των γυναικών</i>) Προσαρμογή από το Λεξικό του Cambridge, 2022.
Ισότητα των φύλων	(συν. <i>Ισονομία/ισοτιμία των φύλων, ισότητα φύλων, σεξουαλική ισότητα</i>). Η πράξη της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών: η ισότητα των φύλων δεν συνεπάγεται ότι οι γυναίκες και οι άνδρες είναι το ίδιο, αλλά ότι έχουν ίση αξία και ότι πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης. Η κατάσταση στην οποία η πρόσβαση σε δικαιώματα ή ευκαιρίες δεν επηρεάζεται από το φύλο. Η έννοια ότι οι γυναίκες και οι άνδρες, τα κορίτσια και τα αγόρια έχουν ίσες συνθήκες, μεταχείριση και ευκαιρίες για να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αξιοπρέπειά τους και να συμβάλουν και να επωφεληθούν από την οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική και πολιτική ανάπτυξη.	Cambridge Λεξικό, 2022. Oxford Reference, 2022; Lexico, 2022. UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i> , σελ. 3.
Ανισότητα των φύλων	Οι διαφορές στο καθεστώς, τη δύναμη και το κύρος που έχουν οι γυναίκες και οι άνδρες σε ομάδες, συλλογικότητες και κοινωνίες.	Giddens, 2009, <i>Sociology</i> , p. 1119.
Οπτική του φύλου	(σε <i>σπουδές σχετικά με την μετανάστευση</i>) Η οπτική του φύλου αναγνωρίζει ότι οι διαφορές στις εμπειρίες ζωής με βάση το φύλο συχνά οδηγούν σε κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και άλλες ανισότητες για τις γυναίκες και τα κορίτσια: Εφαρμόζεται στην ανάπτυξη πολιτικής και στην παροχή υπηρεσιών, η οπτική του φύλου μπορεί να συμβάλει στην προώθηση θετικών αλλαγών στη ζωή τους. Συνεπάγεται περαιτέρω συνείδηση του φύλου που αναγνωρίζει τη συνάφεια του φύλου στις πολλαπλές κοινωνικές του διαστάσεις και περιλαμβάνει, τόσο ως έννοια όσο και ως δράση, «τη γνώση και την κατανόηση των διαφορών στους	Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zobnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i> , σελ. 19. (CambridgeΛεξικό, 2022)Προσαρμογή απόLarou, Campani, 2017, σελ. 91-92. Προσαρμογή από Morokvasic, 1984, σελ. 899.

	ρόλους και τις σχέσεις μεταξύ γυναικών και ανδρών, ειδικά στο χώρο εργασίας». Όσον αφορά την έρευνα και την ανάλυση, η οπτική του φύλου συνεπάγεται αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με την προκατάληψη των ανδρών στην έρευνα για τη μετανάστευση και την αναγνώριση των μεταναστριών ως ενεργών συμμετεχόντων.	
Σtereότυπο (α) (κοινωνικά)	Μια προκατασκευασμένη, τυποποιημένη, σταθερή και άκαμπτη νοητική εικόνα ή χαρακτηρισμός που χρησιμοποιείται για να περιγράψει ένα άτομο ή μια ομάδα ανθρώπων ή καλύτερα την τάξη, τον τύπο ή την κοινότητα στην οποία ανήκουν: ένα στερεότυπο υποδηλώνει μια υπεραπλουστευμένη γνώμη, προκατειλημμένη στάση ή άκριτη κρίση που μπορεί να οδηγήσει σε αντιμετώπιζοντας τους ανθρώπους με συγκεκριμένο τρόπο (π.χ. σεξουαλικά και φυλετικά στερεότυπα, το στερεότυπο της γυναίκας ως φροντιστή). Αποδίδεται σε μια συγκεκριμένη εθνική/εθνική, πολιτιστική ή φυλετική ομάδα, ένα τέτοιο γενικευμένο σύνολο χαρακτηριστικών και χαρακτηριστικών γεννά ψευδείς προσδοκίες ότι τα μεμονωμένα μέλη της ομάδας θα συμμορφωθούν με αυτά.	Προσαρμογή από Merriam-Webster, 2022 & Cambridge Λεξικό, 2022 & Λεξικό, 2022 & Oxford Reference, 2022 & Giddens, 2009, <i>Sociology</i>, p. 1134 & Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004, <i>Γλωσσάρι όρων φύλου και ανάπτυξης</i>, σελ. 5. Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zobnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i>, σελ. 28.
Σtereότυπο με βάση το φύλο (στερεότυπο φύλου)	(συν. στερεότυπα για το ρόλο του φύλου, σεξουαλικά στερεότυπα). Γενίκευση των διαφορών με βάση το φύλο που βλέπουν ορισμένες στάσεις, συναισθήματα και συμπεριφορές ως χαρακτηριστικό του τι σημαίνει να είσαι γυναίκα ή άνδρας, δηλαδή η υπόθεση ότι ορισμένοι κοινωνικοί ρόλοι, συμπεριφορές και επαγγέλματα πρέπει να περιορίζονται σε μέλη ενός φύλου. Τα στερεότυπα φύλου μπορεί να είναι αρνητικά (π.χ. οι γυναίκες είναι κακοί οδηγοί, οι άντρες δεν μπορούν να αλλάξουν πάνες) και καταφατικά (π.χ. οι γυναίκες φροντίζουν καλύτερα, οι άνδρες είναι ισχυρότεροι): τα στερεότυπα των ανδρών είναι συνήθως πιο θετικά από τα στερεότυπα των γυναικών, καθώς θεωρούνται οι άνδρες πιο ανεξάρτητοι και με μεγαλύτερη φυσική αντοχή. Τα αρνητικά στερεότυπα για τις	Προσαρμογή από Oxford Reference, 2022 & UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 5 & Encyclopedia.com, 2019.

	γυναίκες έχουν συνήθως τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες σε μια κοινωνία λόγω της έλλειψης αυτοσεβασμού και αυτοπεποίθησης που μεταδίδεται στις γυναίκες από τις κοινωνικές προκαταλήψεις. Τα στερεότυπα για το φύλο καθίστανται επιβλαβή όταν περιορίζει την ικανότητα του ατόμου να κάνει τις επιλογές της ζωής του, όπως εκπαίδευση, επαγγελματική πορεία ή προσωπικές ικανότητες (βλ. επίσης, π.χ. <i>εργαζόμενοι και οι υπάλληλοι αρχειοθέτησης πρέπει να είναι γυναίκες</i>).	
Προκατάληψη	Η κατοχή προκατασκευασμένων ιδεών για ένα άτομο ή ομάδα, ιδέες που είναι ανθεκτικές στην αλλαγή ακόμη και ενόψει νέων πληροφοριών. Η προκατάληψη μπορεί να είναι είτε θετική είτε αρνητική. Τις περισσότερες φορές, μια προκατάληψη αποτελείται από δυσμενείς ή μεροληπτικές συμπεριφορές έναντι ατόμων διαφορετικών κατηγοριών: φυλετικές, σεξουαλικές και άλλα είδη προκατάληψης μπορεί να υπάρχουν σε επίπεδο προσωπικών σχέσεων και ατομικής συμπεριφοράς, καθώς και να θεσμοθετηθεί ως νομική ή διοικητική πολιτική.	Giddens, 2009, <i>Sociology</i>, p. 1128. Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zobnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i>, σελ. 22.
Προκατάληψη με βάση το φύλο	(syn. προκατάληψη του φύλου, μεροληψία λόγω φύλου) Οι διαφορές ρόλων των φύλων αντικατοπτρίζουν προκαταλήψεις ή μεροληψίες, δηλαδή μια αρνητική στάση απέναντι στους άλλους που βασίζεται σε κοινωνικά στερεότυπα για τις γυναίκες και τους άνδρες και σε μια προκατάληψη για τα άτομα εκείνα που δεν έχουν προηγούμενη γνώση ή εμπειρία. Η προκατάληψη του φύλου, δηλαδή η άδικη διαφορά στον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι γυναίκες και οι άνδρες (μεροληπτική συμπεριφορά λόγω φύλου), έχει ως αποτέλεσμα να ευνοείται εύκολα το ένα φύλο έναντι του άλλου, συνήθως άνδρες και αγόρια έναντι των γυναικών και των κοριτσιών.	Προσαρμογή από Encyclopedia.com, 2019. Προσαρμογή από CambridgeΛεξικό, 2022 UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 3.

Εκμετάλλευση με βάση το φύλο	Εκμετάλλευση. Μια κοινωνική ή θεσμική σχέση στην οποία η μια ομάδα ωφελείται σε βάρος της άλλης μέσω μιας ανισορροπίας στην εξουσία. Η πράξη εκμετάλλευσης κάτι ή κάποιου, ειδικότερα η πράξη εκμετάλλευσης άδικου πλεονεκτήματος άλλου προς όφελός του (π.χ. σεξουαλική εκμετάλλευση, καταναγκαστική εργασία ή υπηρεσίες, επαιτεία, δουλεία ή πρακτικές παρόμοιες με τη δουλεία, την υποτέλεια, την εκμετάλλευση εγκληματικών δραστηριοτήτων, η αφαίρεση οργάνων κ.λπ.) (πηγή: Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση, 2. Aufl., 2011).	Giddens, 2009, <i>Sociology</i>, p. 1118. Προσαρμογή από EMN Γλωσσάρι, 2018, σελ. 151. Η σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση είναι μια μορφή βίας με βάση το φύλο [PSEA].
Έμφυλη βία	ΕΒ(συν. έμφυλη βία, βλάβη με βάση το φύλο). Ένας γενικός όρος για κάθε επιβλαβή πράξη που διαπράττεται ενάντια στη θέληση ενός ατόμου και βασίζεται σε κοινωνικά αποδιδόμενες διαφορές φύλου. Η φύση και η έκταση συγκεκριμένων τύπων έμφυλης βίας ποικίλλει ανάλογα με τους πολιτισμούς, τις χώρες και τις περιοχές. αυτές οι πράξεις μπορούν να συμβούν δημόσια ή ιδιωτικά. Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν πράξεις που προκαλούν σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη ή ταλαιπωρία. απειλές τέτοιων πράξεων, εξαναγκασμός και άρνηση πόρων, ευκαιριών ή υπηρεσιών· αναγκαστικός/πρόωρος γάμος και άλλες στερήσεις της ελευθερίας· σεξουαλική βία, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης/κακομεταχείρισης, της εμπορίας ανθρώπων και της καταναγκαστικής πορνείας· ενδοοικογενειακή βία; επιβλαβείς παραδοσιακές πρακτικές όπως ο ακρωτηριασμός των γυναικών· γεννητικών οργάνων, οι δολοφονίες τιμής και η κληρονομιά χηρών. Η βία με βάση το φύλο χρησιμοποιείται συχνά στο ίδιο πλαίσιο με τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών (<i>Βία κατά των Γυναικών, ΒκΓ</i>), ωστόσο θα πρέπει να σημειωθεί ότι η	Προσαρμογή από Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, Γλωσσάρι για τη Μετανάστευση, σελ. 81&UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 2.

	βία με βάση το φύλο μπορεί να επηρεάσει οποιονδήποτε.	
Προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου	Ευαίσθητη ως προς στο φύλο. Αντιμετωπίζοντας και λαμβάνοντας υπόψη τη διάσταση του φύλου. Ευαισθησία ως προς το φύλο: η ικανότητα αναγνώρισης, ανάδειξης και αποκατάστασης υφιστάμενων διαφορών, ζητημάτων και ανισοτήτων μεταξύ των φύλων και η ενσωμάτωσή τους σε στρατηγικές και δράσεις· βαθμός ενσωμάτωσης της προοπτικής του φύλου σε δράσεις και πολιτικές, δηλαδή αντιμετώπιση των κανόνων φύλου, των ρόλων και της πρόσβασης σε πόρους στο βαθμό που απαιτείται για την επίτευξη καθορισμένων αναπτυξιακών στόχων.	Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004, <i>Γλωσσάρι όρων φύλου και ανάπτυξης</i>, σελ. 4. Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zohnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i>, σελ. 13-14, 17.
Εκπαίδευση που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου	Ισοτιμία στην εκπαίδευση. Αναφέρεται σε ισοδύναμο ποσοστά ανδρών και γυναικών σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα (σε σχέση με τον πληθυσμό ανά ηλικιακή ομάδα). Η ισοτιμία είναι απαραίτητη αλλά όχι επαρκής για την επίτευξη της ισότητας των φύλων. Στόχος 4: Ποιοτική Εκπαίδευση: καθολική πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, από την προσχολική έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με ειδική εντολή για την αντιμετώπιση των κοινωνικών ανισοτήτων που υπονομεύουν την πρόσβαση σε εκπαιδευτικές ευκαιρίες. Εξαλείψτε τις ανισότητες μεταξύ των φύλων σε όλα τα επίπεδα και βεβαιωθείτε ότι οι εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις είναι ευαίσθητες ως προς το φύλο για τη δημιουργία αποτελεσματικών περιβαλλόντων μάθησης. Το ψήφισμα 70/138 της Γενικής Συνέλευσης σημείωσε ότι το ίσο δικαίωμα των κοριτσιών σε ποιοτική εκπαίδευση είναι κεντρικό στοιχείο της ατζέντας για την αειφόρο ανάπτυξη.	UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 6. UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 10.
Πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη τη διάσταση του φύλου	(συν. πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη το φύλο, πολιτικές για το φύλο). Πολιτικές που γνωρίζουν και	Προσαρμογή από UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 5. Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zohnina, 2009,

	αντιμετωπίζουν τις διαφορές των φύλων. Πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη το φύλο: οι πολιτικές που αναγνωρίζουν ότι οι γυναίκες (όπως και οι άνδρες) είναι φορείς ανάπτυξης και ότι συχνά περιορίζονται με διαφορετικό τρόπο από τους άνδρες, πράγμα που σημαίνει ότι οι ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και οι προτεραιότητές τους μπορεί να διαφέρουν και μερικές φορές να συγκρούονται. Σχεδιασμός φύλου: μια προσέγγιση σχεδιασμού που αναφέρεται στη διαδικασία σχεδιασμού αναπτυξιακών προγραμμάτων και πολιτικών που είναι ευαίσθητα ως προς το φύλο, που σημαίνει αναγνώριση και συνεκτίμηση του αντίκτυπου των διαφορετικών ρόλων που διαδραματίζουν οι γυναίκες και οι άνδρες στην κοινωνία και το γεγονός ότι συχνά έχουν διαφορετικές ανάγκες στην κοινότητα ή τον τομέα-στόχο.	Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο, σελ. 14-15. Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zobnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i>, σελ. 14 & UNICEF, 2017, <i>Ισότητα των φύλων: Γλωσσάρι...</i>, σελ. 5.
Μετανάστρια ως παθητικό θύμα	Ο ρόλος της υπηρεσίας είναι ιδιαίτερα ζωτικής σημασίας για μια έμφυλη περιγραφή της μετανάστευσης, καθώς συχνά υποτίθεται ότι οι γυναίκες «ακολουθούν» τους άνδρες και ο ρόλος τους στη μετανάστευση είναι αντιδραστικός και όχι προληπτικός, καθώς η μετανάστευση αντιμετωπίζεται ως φαινόμενο που περιλαμβάνει τους άνδρες μόνο ως ενεργούς φορείς. Κοιτάζοντας πίσω, ορισμένες έρευνες φαίνεται να έχουν εμμονή με την οικονομία και την τάξη αποκλείοντας άλλους παράγοντες, ενώ κάποιες άλλες έδωσαν προσοχή στα θέματα φύλου [προσαρμογή από Kofman, Phizacklea, Raghuram, Sales, 2001, σελ. 23]. Μια τέτοια στερεότυπη άποψη ενισχύει την έννοια των μεταναστριών ως παθητικών πρακτόρων, δηλαδή «οπαδών» και «εξαρτώμενων», των οποίων η απασχόληση (όπου εμφανίζεται) γίνεται επίσης δευτερεύουσας σημασίας.	Προσαρμογή από Morokvasic, 1984, σελ. 897 & Kofman, 1999, σελ. 273.
Η μετανάστρια ως ενεργό υποκείμενο	(παράγοντας της μεταναστευτικής της εμπειρίας) Η πράξη της θεώρησης της κατάστασης των μεταναστριών ως ενεργών	Προσαρμογή από Morokvasic, 1984, σελ. 895, 899 & Kofman, 1999, σελ. 270, 273-274, 286.

	συμμετεχόντων στις μεταναστεύσεις. Αυτή η αλλαγή στην αντίληψη και την αναγνώριση των ρόλων οφείλεται στην διέγερση του ενδιαφέροντος για τις μετανάστριες από την έρευνα και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και στην αυξανόμενη συνειδητοποίηση της προκατάληψης των ανδρών στην έρευνα για τη μετανάστευση: οι προκύπτουσες αναφορές συμβάλλουν στην αποκατάσταση της ανισορροπίας και στην απεικόνιση ενεργών μεταναστριών που αναπτύσσουν μεμονωμένες στρατηγικές και συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων του νοικοκυριού. Μια τέτοια προσέγγιση υποστηρίχθηκε περαιτέρω με την παρατήρηση μεμονωμένων γυναικών που διαχειρίζονται το δικό τους πρόγραμμα μετανάστευσης ως ενεργά άτομα.	
Διπλή (ή Τριπλή) απομόνωση & περιθωριοποίηση και καταπίεση	(των γυναικών μεταναστριών) Το φύλο και η εθνικότητα, καθώς και η ενασχόληση με την οικιακή εργασία, που στερούνται κοινωνικής αναγνώρισης, καθιστούν τις μετανάστριες υποταγμένες σε μια τριπλή περιθωριοποίηση: κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική. Σε αυτόν τον τομέα, ο επαγγελματικός διαχωρισμός καταλαμβάνει μια ιδιαίτερη θέση, που σημαίνει: τη συγκέντρωση γυναικών και ανδρών σε διαφορετικούς τύπους και επίπεδα δραστηριότητας και απασχόλησης, με τις γυναίκες να περιορίζονται σε ένα στενότερο φάσμα επαγγελμάτων (οριζόντιος διαχωρισμός) από τους άνδρες και στο χαμηλότερο βαθμό εργασίας (κάθετος διαχωρισμός)	Campani, 2007, σελ. 5. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004, <i>Γλωσσάρι όρων φύλου και ανάπτυξης</i>, σελ. 4.
Οι διαφορές των μεταναστριών	(η συνθήκη του να είναι κανείς μετανάστης και γυναίκα) Μια προσέγγιση εξέτασης της ποικιλομορφίας των εμπειριών των μεταναστριών και των τρόπων με τους οποίους η τάξη, η φυλή/εθνικότητα, η εργασία και άλλες μεταβλητές διασταυρώνονται με το φύλο: αυτοί και άλλοι παράγοντες είναι όλοι σημαντικοί ενώ αντιμετωπίζονται οι μετανάστριες στη διπλή τους κατάσταση να είναι μετανάστριες και γυναίκα ως αφετηρία	Προσαρμογή από Χριστοδούλου, Zobnina, 2009, <i>Γλωσσάρι όρων που σχετίζονται με το φύλο</i>, σελ. 31-32.

	των διαφορετικότητων τους.	
Φυλή	Υπάρχει στις μέρες μας μια ευρεία επιστημονική συναίνεση για την ανυπαρξία φυλής με βιολογική έννοια. Ο όρος φυλή χρησιμοποιείται στην καθημερινή γλώσσα με μια ευρύτερη έννοια που αναφέρεται σε εθνότητες και κοινωνική ομάδα με κοινή καταγωγή. Η έννοια της εθνότητας έχει οριστεί ευρέως από την ανθρωπολογία, αναφερόμενη επίσης σε χαρακτηριστικά που αποδίδονται είτε από την εξω-ομάδα ή/και την ενδο-ομάδα, αλλά πάντα σχετίζονται με την πολιτιστική ιστορία και τις σχέσεις ετερότητας, περισσότερο με στατικές φυσικές διαφορές μεταξύ των ομάδων.	Αμερικανική Ένωση Φυσικών Ανθρωπολόγων (2019). «Δήλωση ΑΑΡΑ για τη φυλή και τον ρατσισμό». Αμερικανική Ένωση Φυσικών Ανθρωπολόγων. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 ένα εργαλείο για καλύτερη συγκρισιμότητα που παράγεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. Barth, F. (1970). <i>Ethnic Groups and Boundaries: The Social Organisation of Culture Difference</i>. London: George Allen & Unwin. Comité para la Eliminación de la Discriminación Racial, Recomendación general relativa al artículo 1 de la Convención (1999), anexo 5 al informe del Comité para la Eliminación de la Discriminación Racial, documento A/54/18 de las Naciones Unidas, párr. 1; Oficina del Alto Comisionado de las Naciones Unidas para los Refugiados (ACNUR), Manual y Directrices sobre Procedimientos y Criterios para Determinar la Condición de Refugiado (2011), documento HCR/1P/4/Spa/Rev.3 del ACNUR
Ρατσισμός	Οποιαδήποτε θεωρία, δόγμα, ιδεολογία ή ομάδα ιδεών που υποστηρίζει την ανωτερότητα μιας ομάδας ανθρώπων έναντι των άλλων, με βάση τα πολιτισμικά, εθνικά σωματικά χαρακτηριστικά τους.	Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 ένα εργαλείο για καλύτερη συγκρισιμότητα που παράγεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM) (2019):

		Γλωσσάρι του IOM για τη Μετανάστευση. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. Διαμερικανική Σύμβαση κατά του ρατσισμού, των φυλετικών διακρίσεων και των συναφών μορφών μισαλλοδοξίας (εγκρίθηκε στις 5 Ιουνίου 2013 και ισχύει από τις 11 Νοεμβρίου 2017), άρθ. 1, παράγρ. 4.
Διαχωρισμός	Η πράξη με την οποία ένα άτομο ή μια ομάδα διαχωρίζεται από άλλα με βάση τη φυλή, το χρώμα, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή την εθνική καταγωγή.	Berry, J. W. (2007). Acculturation strategies and adaptation. In J. E. Lansford, K. Deater-Deckard, & M. H. Bornstein (Eds.), <i>Immigrant families in contemporary society</i> (pp. 69–82). Guilford Press. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 ένα εργαλείο για καλύτερη συγκρισιμότητα που παράγεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας (ECRI): Σύσταση γενικής πολιτικής αριθ. 7: Εθνική νομοθεσία για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των φυλετικών διακρίσεων
Κοινωνική ταυτότητα μετανάστριας	(κοινωνικές, πολιτιστικές, οικονομικές και άλλες συνθήκες) Μπορούμε να κατανοήσουμε την κατασκευή κοινωνικής ταυτότητας ως μια δράση που στοχεύει στον ορισμό ή τον χαρακτηρισμό του εαυτού μας και συχνά σε σχέση με τα συναισθήματα του ανήκειν και της προσκόλλησης σε διαφορετικές ομάδες (οικογένεια, πολιτισμική ομάδα, φύλο, κ.λπ.). Η δράση της ταύτισης εκτελείται συχνά μέσω αφηγήσεων, οι οποίες προσφέρουν νόημα σε τροχιές ζωής που έχουν γνωρίσει σημεία καμπής, όπως η μετανάστευση. Η κοινωνική ταυτότητα ενός ατόμου δομείται επίσης σε διάλογο με κοινωνικές κατηγορίες. Υπό αυτή την έννοια, η κοινωνική ταυτότητα μιας μετανάστριας ενσωματώνει κοινωνικές κατηγορίες και σχήματα που	Abrams, D., & Hogg, M. A. (1990). An introduction to the social identity approach. <i>Social identity theory: Constructive and critical advances</i>, 1-9. Benwell, B. (2006). <i>Discourse and identity</i>. Edinburgh University Press. De Fina, A. (2003). Identity in narrative. A study of immigrant discourse, 251. Harré, Rom; Moghaddam, Fathali M. (2015). "Positioning Theory". <i>The International Encyclopedia of Language and Social Interaction</i>: 1–9. Macías-Gómez-Estern, B. & Vasquez, O. (2015): Identity construction in narratives of migration. In Hansen, Jensen &

	σχετίζονται με το φύλο, τη μετανάστευση και τις κοινωνικο-πολιτισμικές και οικονομικές συνθήκες, καθώς αναπαράγονται ή αντιστέκονται στη δική της πρακτορική προσωπική αφήγηση και την καθημερινή της τοποθέτηση.	Berliner (Eds.): <i>Conceptual and applied approaches to self in culture in mind</i>. Aalborg University Press. Aalborg.
Πολιτισμική ικανότητα	(στις σπουδές σχετικά με την μετανάστευση και στις κοινωνικές υπηρεσίες) Τα πρότυπα ορίζουν την πολιτιστική ικανότητα ως τη διαδικασία μέσω της οποίας άτομα και συστήματα σχετίζονται με σεβασμό και αποτελεσματικότητα με ανθρώπους όλων των πολιτισμών, γλωσσών, τάξεων, εθνοτικών καταβολών, θρησκειών και άλλων παραγόντων διαφορετικότητας με τρόπο που αναγνωρίζει, επιβεβαιώνει και εκτιμά την αξία των ατόμων, οικογενειών και κοινοτήτων, προστατεύοντας και διαφυλάσσοντας την αξιοπρέπεια του καθενός. Η πολιτιστική ικανότητα μπορεί να αναπτυχθεί μέσω της διαπολιτισμικής εμπειρίας και σχετίζεται με την «αποφυσικοποίηση» και τη συνείδηση των δικών τους πολιτισμικών αξιών και πρακτικών.	Ann Marie Garran & Lisa Werkmeister Rozas (2013) Cultural Competence Revisited, <i>Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work</i>, 22:2, 97-111, DOI: 10.1080/15313204.2013.78533 Laluzza J.L. & Macías-Gómez-Estern, B. (2020): Border crossing. A service-learning approach based on transformative learning and cultural-historical Psychology (<i>Cruzando la frontera. Una aproximación al aprendizaje desde el aprendizaje transformativo y la psicología histórico-cultural</i>), <i>Culture and Education</i>, 32(3), 556-582 https://doi.org/10.1080/11356405.2020.1792755. Macías-Gómez-Estern, B. (2021). Critical Psychology for Community Emancipation: Insights from Socio-educative Praxis in Hybrid Settings. In <i>New Waves in Social Psychology</i> (pp. 25-54). Palgrave Macmillan, Cham.
Κοινωνικές ευκαιρίες	Γενικά χρησιμοποιείται για να αναφέρεται στην ιδέα ότι οι άνθρωποι έχουν διαφορετικές αναπτυξιακές αντικειμενικές δυνατότητες με βάση το περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσονται και συμμετέχουν. Έχει να κάνει με τη διαφορετική πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική πρόοδο, οικονομική υποστήριξη, κοινωνικό κεφάλαιο, αναψυχή κ.λπ. Οι κοινωνικές ευκαιρίες μπορεί να είναι δύσκολο να μετρηθούν καθώς σχετίζονται με υποκειμενικά καθορισμένες επιθυμίες και ανάγκες.	Elster, J. (2019). <i>Tuercas y tornillos Una introducción a los conceptos básicos de las ciencias sociales</i>. Santa Fe, Asociación Civil Mirame Bien, 2019.
Κοινωνική ισότητα	Η κοινωνική ισότητα έχει χρησιμοποιηθεί με διαφορετικές έννοιες ανάλογα με τον	Ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Κοινωνικής Ισότητας της

	τομέα στον οποίο εφαρμόζεται αυτός ο όρος (υγεία, εκπαίδευση, νομικά, οικονομικά, ψυχολογία κ.λπ.). Σχετίζεται με τη δίκαιη και ισότιμη πρόσβαση σε όλους τους πόρους και τη διανομή των μέσων. Αυτό περιλαμβάνει την εξέταση διαφορετικών κατηγοριών πόρων, που σχετίζονται όχι μόνο με τα χρηματοοικονομικά αγαθά, αλλά και με το κοινωνικό κεφάλαιο, το κοινωνικό κλίμα, τη συμμετοχή, τα δίκτυα βοήθειας, τους συναισθηματικούς δεσμούς, τις σχέσεις και την κοινότητα και την προσωπική ευημερία.	Μελβούρνης https://socialequity.unimelb.edu.au/stories/what-is-social-equity . Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022.
Μετανάστευση	Στο παγκόσμιο πλαίσιο, η πράξη της άφιξης σε μια περιοχή και της παραμονής για μια περίοδο αρκετά μεγάλη ώστε να την κάνει την κύρια κατοικία της. Στο πλαίσιο της ΕΕ, η ενέργεια με την οποία ένα άτομο εγκαθιστά τη συνήθη διαμονή του στην επικράτεια κράτους μέλους της ΕΕ για περίοδο που είναι ή αναμένεται να είναι τουλάχιστον 12 μήνες, αφού προηγουμένως διέμενε συνήθως σε άλλο μέλος της ΕΕ κράτος ή τρίτη χώρα.	Castles, S. (1998). <i>The age of migration: International population movements in the modern world</i> . Macmillan International Higher Education. Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 ένα εργαλείο για καλύτερη συγκρισιμότητα που παράγεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM) (2019): Γλωσσάρι του IOM για τη Μετανάστευση. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022.
Κοινωνική ένταξη	Ορισμός στο πλαίσιο της ΕΕ, πλαίσιο για την ανάπτυξη εθνικής στρατηγικής, καθώς και για τον συντονισμό πολιτικών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, σε θέματα που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.	Αναπτύχθηκε από το EMN από τον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μετανάστευσης (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0 Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. https://ec.europa.eu/home-affairs/system/files_en?file=2020-09/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf
Κοινωνικός αποκλεισμός	Στο πλαίσιο της ΕΕ, μια κατάσταση κατά την οποία ένα άτομο εμποδίζεται (ή αποκλείεται) να συνεισφέρει και να επωφεληθεί από την οικονομική, κοινοτική και κοινωνική πρόοδο.	Αναπτύχθηκε από το EMN από τον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης Ευρωπαϊκό Δίκτυο

		Μετανάστευσης (2018). Άσυλο και Μετανάστευση. Γλωσσάρι 6.0. Ανακτήθηκε στις 3 Μαρτίου 2022. https://ec.europa.eu/employment_social/esf/docs/sf_social_inclusion_en.pdf
--	--	---

